

B-2
9

الذبيس و درمسان ذوالجمال بس!

ALLAAH BES VE DER HEME AN ZÜL-CEMÂL BES!

VÂRİDÂT-I SÜLEYMAN

ÇEDİKÇİ SÜLEYMAN ÇELEBİ

(Ruḥundan ilhamlar)

SÖYLİYEN:

ENİS BEHİÇ KORYÜREK

PULHAN MATBAASI - İSTANBUL

1949

B.2
8

Çedikçi Süleyman Çelebi

İsmail Akçay

Çedikçi Süleyman Çelebi

Hicretin 1109 uncu yılının sonlarına doğru azgınlaşan karakiş o kadar şiddetini arttırdı ki Halic'in suları buz tuttu.

1110 uncu yıl girdiği zaman, İstanbul'un evlerinde, tekkelerinde kaynatılmağa başlanan aşûre kazanlarını karıştıran eller donuyordu. Hele Üsküdar'daki keskin ve aralıksız ayazdan ciğerler kavruluyor, göğüsler tıkanıyordu...

Camilerde, dergâhlarda toplanıp yüreklerindeki iman ateşiyle ısınan ve o mübarek ateşten canlarını tazeliyen halkın “veli” gözüyle gördüğü Çedikçi Süleyman Çelebi kaç günlerdir görünmemişti. Ona bağlananlar üzüntü ve merak içindeydiler.

Pek solgun saz benizli, nârin minkaarî bir burunla mânâlanmış armûdî çehresini çerçiveliyen hafif kırçıl sakallı, koyu kestane rengi dolgun kaşlar altında süzgülün, âdetâ şaka eder gibi gülümsiyen gözleriyle, baktığı insanın gönlüne ferahlık veren, ve bu bakışı derinlere geçince ruha ılık ve nûrânî bir ürperiş getiren Çedikçi Süleyman Çelebi, hikmet ve muhabbet dağıtan aziz bir Mevlvî idi. Ondan ilâhî bir feyzalmak, yahut üzüntü veya kuruntularla sislenmiş ruhlarını iman ve ümid ile aydınlatmak istiyerek çırpınanlar, sükûn ve temkîne kavuşmak için, pervaneler gibi O'na koşarlar, derinlerden ışık saçarak varlıklarını saran sesini içerler, bu halâvetli ve mûnis, heybetli sesin gönüllerine döktüğü Kelâm ve Mânâ çağlıyanında yıkanıp arınırlar, ve “Nûra varup nûr alırlar”, bâzı nasipliler de “Fermân-ı Kibriyâ ile aks-ül-Cemâl'e nâil olup bizzat Nûr olurlar”dı... Ne mutlu o kullara ki O'nun “söz” kevserinden mestolup O'na bağlı kalırlardı! O: “Bize bağlanan çözülmez, kopar” derdi. Ve kim ondan koparak uzak düşerse, gittikçe katranlanıp kütükleşirdi.

İşte bu mübârek Süleyman Çelebi'nin fânî varlığı o yılın buzlu rüzgârlarıyla hırpalanıp yatağa serilmişti, onun için ortalarda görünmüyordu.

Bâzan, ateşler içinde cesedi yanmakla beraber, iç varlığına Tanrı Bağı'ndan esen bir nesîm ile kendini Şems-i-Tebrîz'e ve Mevlânâ'ya ulaşmış bulur, o zaman “Nây-i-elemzâd”ını alarak gözlerini kapar ve üflerdi:

“Nağme-ii nây-i elemzâd'dan ilhâm aluruz.

Yâni ilhâm-i Hudâ-dâd'dan ikrâm aluruz...”

Sonra, kendi nağmesinin, bulunduğu höcrede birkaç kere devredip, “Semâ” edip gene gene Mevlânâ'ya ve oradan da Mevlâ'ya uçtuğunu hissedince gözlerini açar, dört yanına bakarak:

“Nây huşk-üü, Çüb huşk-üü, Hûşk poost,

“Ez gücâ mî âyed in âvâz-i doost?” (*)

derdi. Ve bu beyt ile Mesnevî'nin billûrdan dökme şiir merdiveninde yüксеle yüксеle Zât-ül-Meânî'ye erişmek için vecde girer, dalar giderdi.

O kış böyle geçti. Yaz gelince, Çedikçi, biraz canlanıp, Lâhût yoluna koşan ayacıklarına çediklerini giydi. Tatlı bir morlukla patlicâni renkte harmânisini omuzlarına attı. İçinden bir ses ona: “—Doğduğun yere git!” demişti.

Bindiği yelkenli Üsküdar önünden kanatlarını gererek Boğaziçine doğru uzaklaşırken, kıyılarda öbek, öbek toplanıp yaşlı gözlerle O'nun ardından bakan ve okudukları “Gülbânk”in âhenk zinciriyle ruhlarını O'na bağlı tutan “Yârân”ı, gemi gözden silininceye kadar öylece kaldılar... Ve sonra, ellerini göğüslerinde kavuşturup başlarını önlerine eğerek, kendi gönül höcrelerine döndüler...

Çedikçi Süleyman Çelebi Trabzon'a gitti.

(*) Türkçesi: Nây kuru, değnek-asâ-kuru, post kuru! Bu dost sesi-bu tatlı ses-nereden geliyor? — Mesnevî-i Mevlânâ —

Karadenizde bir yelkenli ile yazın yolculuk güzeldir amma, çok uzun sürüp arasıra da çalkantılı geçtiği için, Çelebi gibi nâzik bir fânîyi elbette biraz yorar. Sonra, Trabzon'un iklimi de rütûbetlidir; o kıyılardan fıskıran koyu yeşillikler, hep rütûbetten hayat alırlar, sislerle gelişip serpilirler... Süleyman Çelebi'nin üflediği nâya can veren ciğerleri ise bu iklimden faydalanamaz; ot değil ki yeşersin!.. Sis, nem ona zehirdir. O, doğduğu yere cesedini götürmüştü; rûhunu da orada Sâhib'ine teslim edecekti...

Fânî dünya ışıklarından cesed gözlerinin ilk kamaşdığı Trabzon'da, bir sonbahar günü, akşam ezanları okunurken, derin bir göğüs geçirme ile: "Allaah!" dedi, ve daima gülümsiyerek bakan gözlerini artık büsbütün yumdu... (Hic. Sene 1112).

Fânî ışıklar, ki Ebediyyet nûru karşısında birer ateşböceği kadar bile tutunamazlar, Çelebi için silinip bittiler... O, şimdi, cesedinin küçülmüş külçesini Trabzon yeşilliklerinin altına bırakmakla rûhunu, sonsuz âlemlerin Ulular Ulusu olan Rûhuna bir sönmez چراغ halinde kavuşturdu:

*"Rûh sığmaz cesedin mahbesine, pür-heyecan,
"Kalamaz şevk-ı Hüdü maddede mahsûr gibi."*

diyen O değil mi? İşte ona bu sözleri söyleten Ulular Ulusu'na elbette ki döndü; çünkü:

"Encâm-ü intihâsı miyâhun Deniz'ledir."

***

O günden beridir, cesed, Trabzon'un nemli toprakları altında yatıyor...

Cesed, o topraklarla haşr-ü neşroldu... Bütün maddî hayat unsurlarını, hassalarını o topraklara, ve o topraklarda biten otlara, çiçeklere verdi; orada yetişen her şeyde Süleyman Çelebi'nin fânîliğinden zerrelere yaşıyor, tekrar ölüp çürüyor ve tekrar yaşayıp duruyor...

Lâkin, yalnız Süleyman'ın mı cesedi böyle toprak oldu? O'nun Üs-küdar'da, İstanbul'da kalan hayranları, O'na ruhlariyle bağlanmış olan-

lar, hepsi birbiri ardınca, tıpkı O'nun cesedi gibi, kendi cesedlerini de toprağa vermediler mi? Evet, onlar da gözlerden kayboldular, hâtıralardan silindiler... Öyle ki artık Çedikçi Süleyman Çelebi'yi bilen, anan kalmadı! Hiçbir kitapta, hiçbir kâğıt parçası üzerinde O'nu bize bildiren, O'nun andacı olan birkaç satır olsun bulunmuyor... Zaten O'nu bilen, O'nun adını duymuş olan kalmayınca, O'nun izlerini araştıran, saçmış olduğu hikmet ve muhabbetin eserlerini arayıp soran nereden olsun?.. Gitti... Bitti... Mezarı bile dümdüz oldu... Kayb oldu... Ve nihayet, bütün o alanda geniş bir bahçe yapıldı. Şimdi, insanlar geliyor, geziyor, dolaşılıyor, oturuyorlar... Belki ben de, Trabzon'a gittiğim vakit, tam O'nun mezarının üstünde oturdum!.. Kim bilir, kim bilir?.. Ah, ölüm, sen bizi cesedlerimizden ayırmakla yok mu ediyorsun?..

Hayır, hayır! Yok olmuyoruz, yok olamayız, ve yok olmamalıyız! Süleyman da yok olmadı. O:

“Biz âb-ı câvidân içerek bulmuşuz bekaa...”

“Varsın gubâra münkalib olsun ızâmımız!”

diyor. Demek ki O, gene var, hep var, ve var olacak... Zira, O, sonsuzlukları kaplayan asıl “O”ya varmış, O'nunla bir olmuştur... Sonsuz O ile bir olan, artık bir daha bizlere gelir, kendini tekrar hissettirir ve sesini duyurur mu?..

Evet, gelir, kendini hissettirir ve sesini de duyurur!.. Hattâ... Hattâ görünür bile!..

İşte ben O'nunla tanıştım, dost oldum; hem de nasıl? O, “ben” oldu, ben “O” oldum! Okadar kaynaştık ki, bu güne değin, insanların görüp bildiklerinden başka bir şey kabul etmek istemiyen aklım — Ah, o kendini bilmez ve bilmediği için gururdan kurtulamaz olan budala aklım! — O'nu ilkönce “ben” sandı!.. O'nun sözleri için “kendi sözlerim” demek istedim!..

Çünkü o sözler... Edâsı, mûsikîsi, mâ'nâsı benim tarzımdan bambaşka olan, fakat bu başkalıkla beraber, gene benden bir koku, benden bir gölge taşıyan o sözler... Evet, ömrümde hiç düşünmediğim

ve söylemesini aklımdan hiç geçirmediğim o sözler, içimden, benim içerimin daha içerisinden birdenbire fişkırp çağlayan bir su gibi, emeksiz, engelsiz akıyor... akıyordu... Bu, âdetâ bir “İrtical” mûcizesiydi!...

Bu çağlayan, önceleri tek tek harflerin ardı ardına doğmasıyla yazı şeklinde, ve sonraları ise doğrudan doğruya kendi ağızımdan seslenen esrarlı bir “Kelâm” halinde taşıp dökülüyordu!

İlk söz şu oldu:

“Ben aşk-ı İlâhî ile yandım da uyandım;

“Her zerre rimâdımla mükerrer, yine yandım...”

Allaahım, Allaahım! Sana binlerce hamdolsun! Şâirliğimin yıllardan beri kurumuş, yanmış duran çölünde, bu kaynağı, nasıl, en ummadığım anda, rûhumun derinliğinden ansızın dışarıya taşırdın?

“Nidâ, sâz-ı dil tellerinden gelür.

“En içden gelür, en derinden gelür...”

Benim kendimden haberim yokmuş, ey Tanrı!.. Bunları ben söylüyorsam, niçin söylemezden önce ne söyleyeceğimi bilmiyorum?.. Ve birden bire ben bunları nasıl söylüyorum?.. Yok, eğer ben söylemiyorsam, benim sesimi kim benden habersiz kullanıyor? Ve benim ağızımla kim konuşuyor?..

“Vardır derûnun içre senin, senden ayru “Sen”!

“Ol senden ayru “Sen” kim ola? Bilmedin mi: Ben!”

“Ben” kim? “Sen” kim? Bu bir “Ayrılık” mı, yoksa bir “Birlik” midir? Ve aslında “Ayrılık” ne ve “Birlik” nedir?

“Fikr et şu ayn-ü gayr oluşun sırr-ı vahdetin!”

diyen Süleyman Çelebi, daha başlangıçta:

“Senlik de yokdur, benlik de bizde;

“Zerrât-ı âbız bir tek denizde.”

beyti ile bu meseleyi kesip atmamış mıydı?..

Süleyman Çelebi bana nasıl geldi? O'nunla nasıl kaynaştım? Bu gelişin, bu kaynaşmanın ve içimden ansızın bu “Söz pınarı”nın çağlayışının canlı şâhidleri var. Bu zatların adlarını, adreslerini buraya geçirsem ne çıkacak? Onlara birer birer sorsanız ne diyecekler ki? Zâten insanlık “Rûh” için kesin bir söz söyleyebilmiş midir?.. Ve neden cesedlerimizden ayrıca ebedî kalan Rûh'u tasdik edici sözleri hep inkâra meylederek daima hayatı madde yönünden açıklayan bir söz söylenmesini bekleyenler var? Yoksa “cesed”in fânîliği ile yetine- rek bugünkü dış varlığımızın dağılıp kaybolması, bunlara hoş mu geliyor?

“Bırakın safsata-ii felsefeyi!

“Aklınız dolduramaz bir kefeyi.

“Sırr-ı Hilkat dolu diğer kefedeyi;

“Olamaz ölçü onaa felsefede.”

Atalar sözü der ki: “Söyliyene bakma, söyleten’e bak!”. Fakat, bence ilkin: “Söylenen”e bak! Söylenen, senin kalbinde de yankılanı- yorsa, “söyleten”i düşün!.. O’nu düşünmek, O’na yönelmektir... hattâ O’na varmak, O’nu bulmaktır. Akıl, Sonsuzluğu, içine sığdıramaz... Amma Gönül, Sonsuzluğu ve Sonsuzluğun Sahibi olanı da içine alır...

Ah, söz, söz! Her bir kelimesi ile ve bu kelimelerin yanyana dizilişiyle, sözün kesin bir şey ifade ettiğini sanmamalı. Aynı sözün ben şurada kullanırım, başka şey demiş olurum; sen burada söyler- sin, bambaşka bir maksad anlatırsın. Meselâ:

“Aşk imiş her ne vaar âlemde,

“İlm, bir kıyl-ü kaal imiş ancak!”

demiş olan FÜZÛLÎ'nin:

*“Ben gedâ, sen Şâha kul’olmak yok emmâ neyleyim,
“Âarzuu, serküşte-ii fikr-ii mühaal eyler beni!”*

beytindeki ikinci mısra'ın mâ'nâsı nedir? Halbuki sonra aynı mısra'ı “NEDİM” nerede ve ne maksadla kullanmış?.. O mısra'da FÜZÛLÎ'nin Rûh yönünden söylediğini, NEDİM nasıl da Cesed'e mal edivermiş:

*“Girdişin gördükce sâkıy-ii mülâyim, meşrebin,
“Âarzuu, serküşte-ii fikr-ii mühâl eyler beni!”*

Haydi, mâdemki bu gün çoğumuz, cesedlerimizi öz malımız, esas benliğimiz sanmaktayız, ve böylece gûyâ “Pozitivist olduk!” diye övünmekte ve avunmaktayız, “VÂRİDÂT-I SÜLEYMAN” için de ben sizlere gene o “Cesed Şâiri” saydığımız NEDİM'i örnek tutayım; O demişti ki:

*“Yok bu şehir içree senin vasfettiğin dilber, NEDİM!
“Bir perî-sûret görünmüş, bir hayâl olmuş sana!”*

Ben de ona uyararak diyorum ki:

*“Yok bu maddiyette ilhâm aldığın Mürşid, ENİS!
“Bir Veli-sûret görünmüş, bir “Nasîb” olmuş sana!”*

ENİS BEHİC KORYÜREK

KİTABA BAŞLARKEN :

Çedikçi Süleyman Çelebi'nin, manzum veya mensur, bütün Vâridâtının okunuşunda, bunların kendilerine mahsus olan âhenkleri kaybedilmemek için, uzun heceler ve “imâleli” kelimelerin sesli harfleri ikişer tane yazılmış ve yahut — okunması güçlüğüne uğramıyacak kelimelerde — böyle uzun telâffuz edilecek heceler sesli harfleri, “^” işaretiyle basılmıştır. Meselâ. Bekaa, doost, safsata-ii felsefe... gibi.

Arapçanın “Ayn” ve “Hemze” harflerinin kullanıldığı kelimelerde, önceki sesli harfin üzerine “^” işareti konduğu gibi bir de “” işaretiyle kelime ikiye ayrılmıştır. Misâl: Mâ'nâ, tâ'lim gibi.

Bundan başka, “Vâridât-ı Süleyman'ı okumazdan önce bilinmesi gereken şunlar vardır:

Bezm-i Âlî = Yüksek dernek: Süleyman Çelebi yahut başka bir yüksek rûh ile fânî insanların temâsa geçtikleri toplantı. (Bu toplantılara, farsça terkip ile, *Bezm-i Berin* de denir.)

Fânûs = Bir ışığın üstüne konmuş cam veya billûr mahfaza, fennuz: Süleyman Çelebi'ye göre, Nûr'un, içine dolup dışarıya aydınlık saçtığı fânî kalb; ve böylece Rûh'un verdiği ilham ile yazan veya söyleyen insan. (Çelebi, Enis Behic adındaki fânîye “Fânûs” diye hitâb eder.)

Süleyman Çelebi, fânûs olan insanları üç kısma ayırıyor: *Fânûs-i bî haber*, *fânûs-i müdrîk*, *fânûs-i mülhem*.

Fânûs-i bî haber: Kendinden haberi olmaksızın, ne yazdığını veya ne söylediğini bilmiyen ve kendine geldikten son-

ra da hatırlamıyan, yazı makinesi gibi, lelefon cihâzı gibi, bir fânûs.

Fânûs-i müdrik: Yazdığını veya söylediğini sonradan idrâk eden.

Fânûs-i mülhem: İlhamlı olan, kalbine doğanı hissederek, birdenbire söyliyey ve aklında tutan, mâ'nâ ve şümûlünü anlayıp anlatabilen fânûs.

Böyle “Mülhem” olan fânûsların da iki mertebesi varmış: *Mülhem-i pür elvan, Mülhem-i Nûr eşşan.*

Birincisi: İnce hisler ve heyecanlarla ilhamlarında türlü renkler gösteren,

İkincisi: İlhamlarından yüksek hakıykat nûrları saçarak dinleyenleri kendine bağılayan ve ruhlara iyman ve tekâmül heyecanları veren fânûs demektir.

Bu kitapta, her Bezm-i Âlî, bu ilhamların vârid oluşu sırasıyla basılmış olmayıp, sözlerin biribiriyle ilgisine göre ayrılarak veya yanyana getirilerek toplanması suretiyle tertib olunmuştur. Bezm-i Berin'lerde söylenmiş sözlerin de hepsi birden basılmamış, aralarından birçok kısmının kitaba konması daha uygun görülmüştür. Böylece kitapta ancak otuzdokuz Bezm-i Âlî yer almıştır.

Çelebi, bir iki Bezm-i Âlî'deki vâridâtı, doğrudan doğruya kendisi ilham etmiyerek “Zer'an” adlı bir Mürîdi vasıtasıyla yahut böyle bir ad kullanarak Fânûs'a telkin eylemiştir.

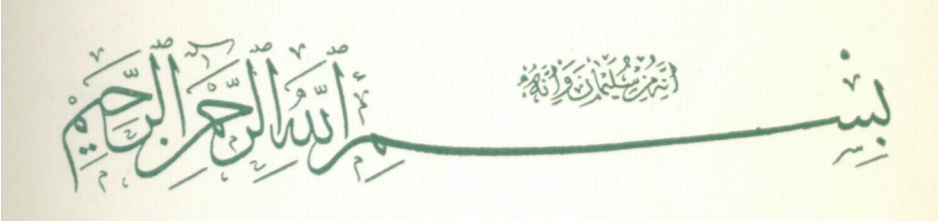
Bütün ilhamlar, Süleyman Çelebi'nin kendi telâffuz ve şiyvesi ile, O'nun söylediği gibi zaptedilmiştir.

Vâridât-1 Süleyman

**Rahman ve Rahîm olan
Ulu Tanrı'nın adı ile.**

الذبيس درمس آن ذوابجمال بس!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Gülbânk - i Cemâl

Makamı: Rast.

Besteliyen: SUPHÎ ZİYA ÖZBEKKAN

(Ağır eda ile okunur)

Al - lâah bes ve der he-me an Zül - ce mâl... bes .

Al - lâah bes ve der he - me an Zül - ce mâl... bes .

Gülbânki derhal besteliyen B. Suphi Ziya'ya Süleyman Çelebi'nin o anda söylediği:

Rübâî der vâsf-ı Suphi Ziya

Mevlûd-i ziyâ, subh-i negamhân oldun;

Gülbankime rûhâver-i elhân oldun.

Pür zemzeme üstâd-ı terennümsün ki

Ervâhı saran beste-i iymân oldun.

İskât için muâırız lâzım değil bize:

Sihr-ii kelâmdan daha kuvvetli mû'cize.

**Bakmıyor hiç kimse dünyâdan öte!
Dalmış âlem şimdi cismâniyyete.
Kalmamış kurtulmağaa iymân, ümid!
Ağla, Fânûs, ağla insaniyyete!**

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Rüyâda Gelen.

Çırpına çırpına uyuyamadığım, sonra birden derin ve ağır bir içgeçmesiyle dalıp gittiğim, bununla beraber en hafif bir çıtırdıyı bile büyük bir gümbürtü gibi tâ beynimin içinde duyarak halecanla gine uyandığım ve artık hiç uyuyamayacağımı sanırken ansızın tekrar dalıverdiğim bir uykuda idim...

Çedikçi Süleyman Çelebi, o solgun, ince ve pek sevimli çehresi, o süzgün, çekik, gülümsiyen gözlerle ve sırtında mor harmâniyesiyle yavaşça yanıma geldi; yastığımın üstünde tere batmış yüzüme şefkatle bakarak kulağıma işildi:

— Fânûs, Kitâbın bâşına şöyle yazasın:

Deryâ ki hamûş, Dûrdan dûr...

Mehtâb ona bûsekâr-ı pürnûr...

Bir leyl-i murassa-ı meânî,

“Bâkî heme oost, cümle fânî...”

Baktın mı Semâya vâlihâne?

Sordun mu vücûduna sebeb ne?

*Duydun mu terennüm-ii sükûtu,
Tattın mı o hazz-ı lâyemûtu?
İlhâm-ı Hüdâ'yı dinledin mi?
Allaahi görüb de inledin mi?*

*Birden uçarak sehâb-ı Vecde,
Kıldın mı O Zül-Cemâl'e Secde?*

*Oldıysa bu yolda ihtisâsın,
Fânîyyetin içre bir Bekaa'sın.*

*Rûhunda kanadların büyükdür;
Pervâzına âsüman küçükdür...*

Sustu. Ve şefkatli gülümsemesiyle bakarak, tüllerden ince sislere bürünen hayali kayboluverdi...

O anda uyandım. Bütün varlığım gayet rahatlanmış, beynime ve kalbime tatlı bir sükûn dolmuştu. Mesâmelerimden târife gelmez bir lezzet içime dökülüyordu. Muhîtime kulak verdim ve “Sükût’un terennümünü” duydum... Lâyemût Hazz’ı tatmakta olduğumu hissettim... Ve Ulular Ulusu Tanrı’ya hamd-ü senâ içinde sabaha kavuştum.

Bezm-i Âlî: I

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Huuu... Eyvallaah!

Tefekkür, tasfiye-i rûha medardır.

Ben tezâhürât için buraya gelmedim. Emmâ telkin-ü ilham yolunda Fânûs'u ohşarım.

Nidâ-yı İlâhi beyanındadır :

Kalbinde duyduğun sesi bil: Tanrı'nın sesi.

Bir ses ki mümtenî' dir anın vasfedilmesi.

Cehdeyliem misâl ile târîfe ben anı:

Elvân-ı taayf'dan süzülen nûr huzmesi.

*Gûyâ ki mâverâ-yı kevâkibden inmede.
Hem tâ iliklerindeki zerrâta sinmede.
Elhânı, cism-ü cânını ohşarken aşk ile,
Â'sâb tellerinde nihânî gezinmede.*

*Fânûs, her ne dem ki içinden gelür bu ses,
Ezvâk-ı Mâsivâ'ya bütün ibtilâyı kes;
Tekrâr kıl seninle beraber olanlara:
Allah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!*

*Mâsivâ'dan kurtulan kul, gussadan âzâd olur.
Mâsivâ kaydın çekenler dâima nâşâd olur.*

Huuu... Eyvallaah!.. Nûr'a varasız, Nûr alasız, Nûr olasız!
Biz gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!

Bezm-i Âlî: II

Allaah Bes, ve Der heme An Zül - Cemâl Bes !

— Huuu... Eyvallaah !

Ben Aşk-ı İlâhî ile yandım da uyandım;

Her zerre rimâdımla mükerrer, yine yandım...

Tennûre-i nûrân-ı Bekaa, gaaze-i kalbim,

Gûlbank-i avâlim dolu âvâze-i kalbim.

Rindâne-şiârım, bana mey sunma da huu çek!

Mey, Aşk-ı İlâhî'dedir ancak bize bî-şek.

*Kalbimde yanan Nûr-i Hüdâ kalbime memsek.
Ben bir ezeli âteşe yandımsa ne gam ki,
Buldum ebedî zevkimi Allaah'da gerçek.*

Her savt-ü nidâ Hakk'a ulaştı...

Sen Hakk'a tutun, Hak seni elbette tutar, huu..!

*Şad olur muu bahtınaa lânet kılan?
Şâd olur bahtiyle ünsiyyet kılan.*

*Ol kimse kim tarîk-ı İlâhîden ayrılır,
Sevdâ-yı Mâsivâ ile tesvîd-i cân ider.
Ol kimse kim Hüdâsına kalbiyle bağludur,
Bir Kevser-î bekaa ile tes'ûd-i cân ider.*

— Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız, Nûr alasız, Nûr olasız!
Biz gideriz, siz kalasız! Huu... Eyvallaah!

Bezm-i Âlî: III

Allaah Bes, ve Der heme An Zül - Cemâl Bes!

Huuu... Eyvallaah!

— Fikrinden geçenle geçmiyen arasında tarîkın açıldığın göreceksin.

*Sen, sen değilsin; Sen, ben'sin ancak!
Ben, ben değildim; Ben sen'dim elhak!
Ben, benden uçtum, sen, Ben'le doldun!
Senden Ben oldum, benden Sen oldun!
Senlik de yoktur, Benlik de bizde;
Zerrât-ı âbız birtek Denizde...*

— İrşad, mebzûl olursa lâğvolur.

*Kalb-i şeydâ ile Allaahına yalvar da açıl!
Nehr-i feyyâz olarak cûş ile ervâha saçıl!
Katre-î nûrunu bahşeylediğin fânîler
Senden ilhâm alarak Hakk'a teâlî eyler.
Sen, senii bilmiyerek, ot gibi, gûyâ yaşadın!
Şimdi sen âleme doğdun da “Enîs” oldu adın!*

*İskât için muârizı lâzım değil bize;
Sihri-ii kelâamdan daha kuvvetli mu'cize.*

*Sen Yûnüs Emre'nin sözünü kıl mürâkabe,
Kim ol söz iile nefse açılmış muhâsebe:
Vardır Derûn'ün içre senin Sen'den ayru Sen!
Ol “senden ayru sen” kim ola? Bilmedin mi? Ben!*

*Bırakın safsata-ii felsefeyi!
Aklınız dolduramaz bir kefeyi.
Sırr-ı Hilkat dolu diğer kefedede;
Olamaz ölçü onaa felsefede.*

*“Kâ’be”den maksûd-i âlîdir gönüller birliği,
Hem gönüller birliğinden Âdemiyyet dirliği.*

*Bir nehr-i âteşîn-i teheyyücdür Aşk-ı nâb,
Deryâ-yı Hüsne çırpınarak eyler insibâb.*

*Bir çöp gibi döndük, yine döndük o denizde,
Ey lücce-i Vahdet ki coşarsın içimizde...*

*Gaayetle uzakdan o büyük yangına bakdım.
Kendim de eğer olmasam âteş, yanacaktım!*

— Huu... Eyvallaah!

Bezm-i Âlî: IV

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— HUUU... Eyvallaah!

Ol münkire beyanımdır :

*Târîhe geçmemişse eğer nam-ü şöhretim,
Mastuurdur Kitab-ı Hafaya'da kıymetim
"Yokdur!" demekle var olanı yok mu eyledin?
Fikreyle kim: o "Yok"daki "Var"dır hüviyyetim...
Beş nev'i hiss ilee beni idraak mümtenî'...
Zira "esîr"den daha üstün nezahetim. (*)
Esdikce "Vâridât-ı Süleyman" Enîs'ime,
Hiç korkmasun ki hemdem onaa ma'neviyyetim.*

(*) (Esir-Ether)

*Bî savt-ü bî kelâam, bütün fikrimii oku!
Mâ'nâyı gergefee gereyim, lâfzı sen doku!*

*Ey aşk-ı sermedî ile sûzan olan Enîs!
Dünyada in'ikâs-ı Süleyman olan Enîs!
Ferda-yı îtilâ sana olmuş küşade-bâb,
Ervâh-ı müctebâya nasîb ancak ıztırâb.
Çekdikce sen bu mihnet-i bî intihayı, gül!
Allaah-ı Zül-Cemaal'e dökül, kalbime dökül!*

*Herdem tefekkür eyle "En-el Hak!" diyen Er'i,
Taazîm-i daimî ile an Şeyh-i Ekber'i.
Kalbinde zulmetin olamaz bir bakıyyesi.
Aşkın bu yoldadır sana Allaah atıyyesi.
Şevk-ı Hüda virir sana elhan-ı Mesnevî;
Sen gûş idince kalbin olur saz-ı mâ'nevî.*

*Kul var ki bî ibadet-ü bî zühd-ü bî düa,
Ta Barigâh-ı Rabbe kadar eyler î'tilâ...
Kul var ki bî teallüm-ü bî cehd-ü bî haber,
İlham-ı Hakk ilee bütün esrarı keşfider..
Daldıkca hep Vusûl-i ilâllah niyazına,*

*Çıkdıkca bir Tesavvûf-i alî firazına,
Mevcûd-i Lâyezal ile bir tek vücûd olur;
Âzade-ii kıyam-ü rükû-uu sücûd olur...
Envar-ı Hikmet-ii Samedanî nüzûl ider;
Ta kalbinee Bekaa-yı Hakıykî hulûl ider...*

*Ey Fânûs,
Soofî-i bî küşayiş-ü na puhteden sakın!
Vesvas-ı fîtne sadrına hiç olmasun yakın!*

— HUUU... Eyvallaah!

Bezm-i Âlî: V

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

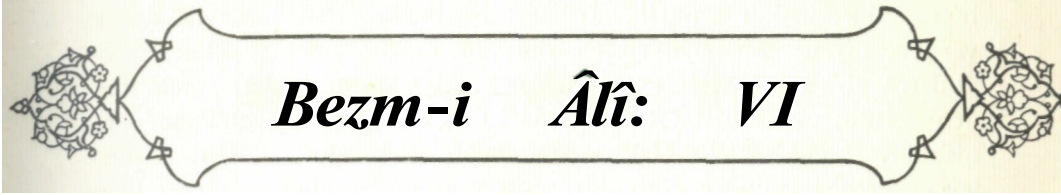
— Huu... Eyvallaah!

Der Beyân-ı Rûh :

*Cevv-i Lâhûtu aşub alem-i me'nusa geçer.
Arz-ı fânîde benî-Âdem-i mahbûsa geçer.
Öyle bir nûr-i Hüda'dır ki karar eyliyemez,
Eski Fânûs'u kırub bir yeni Fânûs'a geçer.
Aşk anın hancer-i billûr-i füsunsazı olur,
Sadr-i uşşakı delüb ta dil-i me'yûsa geçer.
Açılır alem-i mana, görünür Bağ-ı İrem;
Çünkü irfan-i beşer saha-i mahsûs'a geçer.
Her zaman tayyib olur vasfı anın, sanma habîs;
Bazı mes'ûd'e geçer, bazı da menhûs'a geçer.*

*Suç değil kaplan için vahşetin icra kılmak.
Gâh olur Hükm-i Ezel tali-i ma'kûsa geçer.
Akl-i nâkısla eğer zulmete saplanmazsa,
Vahy-i Kudsî'ye uyar da reh-i mahrûsa geçer.
Dem olur bir sanem-î batılı tenvîr eyler,
Gâh Tekbîr'e geçer, tînet-i nakuusa geçer.
Ey benim nüsha-i saniyyem olan rûh-i Enîs!
Duyduğun şübhe bizim defter-i efsûsa geçer.
Server-ii alem'i Cibrîl nasıl cezbeledi?
Bizdeki mevc-i ziya öylece Fânûs'a geçer.*

Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız, Nûr alasız, Nûr olasız!
Biz gideriz, siz kalasız! Huuu.., Eyvallaah!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallah !

İyman ancak cârî ve dahil olduğu kalb-i insâna şâyân bir leme-ân ile nümâyândır. Kalb-i insânın temâyülü nice ise, iyman, o temayül yolunda bir nehr-i revandır. Allah, nehri yatağından taşırmaya! Ce-reyân-ı iymâmı oraya, buraya sapdurmayaub Sırât-ı Müstakim hizâsın aşırmaya! Sûre-i Fatihayı tekrar ile tefekkür kılasız.

Sâhib-ülkelâm olan Mevcûd-i Lâyezâl dilediği kelâmı dilediğine söyler.

*Maksûd-i Ezel, terbiyet-ii rûh-i beşerdir.
Zannetme beş on satra sıkışmış bir eserdir.*

Terbiyet, Benî Âdem'e aslaa kifâyet itmez; bî hadd-ü intihâ olan tekâmül, sürüb gittikçe terbiyet devâm eyler...

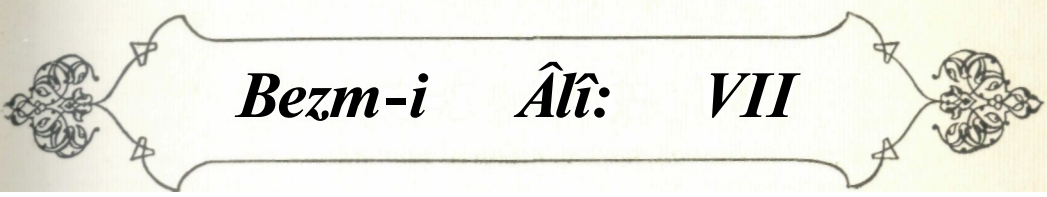
Ekmel olan, ancak Zât-i hâlikdir. Ol Zül-Cemâl ise sâhib-i lâ-yetenâhiyet ve zât-i lâyetenâhiyettir. Pes imdi, sen nasıl kemâlin

hadd-ül gayesin tasavvur idebilürsün? Anı böyle düşünmek, ebediyeti durdurmak, yolu kesip bir çizgi çekmek demek olur. Şu fânî dünya üzerinde beşerin durmıyan terakki ve tekâmülün görmez misiz? Bu et, bu kemik, bu kan, bu irin, bu ciyfe, hayat-ı fânide var iken kemâl durmaz, devam eyler de, bunlardan tearrî iden ruhda ol kemâl durur mu? Yok, yok, durmaz. Murâd-ı Hudâ, fermân-ı Kibriyâ böyledür... Yohsa siz sırr-ı ülûhiyyeti bir yumurta gibi kırub tabağa dökmek mi istersiz? Veyl o gaafillere, efsûs o zekâlara kim buna irilür, irişilür sanur!!... İrilmez, irişilmez... Ben bâb-ı hakıykatte vardım, diyen ol kapuyu açıcak, öte yanda ucu, bucağı gelmez, fer-sahlarca eb'ad ve mesâfât ile karşılaşur. Hakıykatin ifâdesi gerek biz-den gelsün, gerek bâlâ-yı bâlâterinden gelsün, gelene, geldiğine göre nisbîdir. Emmâ mahz-ı Hak, yine olduğu gibi kalur. Gelen ve dinleyen, herbiri kendûye göre, bir zevk alır. Ol zevkinde sâfiyyet olan ve ona sâfiyyetle bağlanan, işkillerin içinden atar; şeytânî gussalardan âzâd ve sebûkbâr-ü dilşâd olarak Hak yolun tutar...

Huuu... Eyvallaah !

Nûr'a varasız... Nûr alasız, nûr olasız... Biz gideriz, siz kalasız!

Huuu... Eyvallaah!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah !

Fânûs, sana beyânımdır :

*Sen, senii bilmedikçe, ey Fânûs,
Tatlı rûyaların olur kâbûs.*

*Geldi on dört yıl önce tebşîrat:
Ol gıcee afvolundu taksîrat.
Okudun bir dem-ii tecellâda
“Sûre-ii İnşirah”ı, manada.
Anı ezberleten sanaa ben idim.
Tekye-ii kalbin içre neyzen idim.*

*Kurtuluncaa o anda yee'sinden,
Nûur nûş ittin aaşk kee'sinden,
Kendinii anla artık, ey Fânûs!
Kılma rûyanı kendinee kâbûs!
Esiyor sende bir nesîm-i Hüda,
Diz çöküb deyn-i hamdi eyle eda.*

*Şimdi dee işte böyle ikramım:
Akıyor parmağından ilhamım...
Var mı artık devama bir hacet?
En büyük hüccet, en büyük hüccet!*

*Sanma her rûha böyle nefha eser.
Hak diler esdürür, dilerse keser.
“Sûre-ii İnşirah”ı kalben duy!
Son ikii Âyet-ii Kerîmeye uy!
“Sûre-ii Müddesir”le koş Hakk’a.
Hem devam eyle “Sûre-ii Alak”a.
Hatem-ül-Enbiya için Salevat,
Kim odur Rehber-ii Celîl-i necat.*

Bu, Fânûs’uma diğer beyânımdır :

*Bağrı yanmış ol Mücahidler, ki atşan-ı zafer,
Hazret-ii Peygamber’in parmaklarından içtiler.*

*Oldular siyrab-ı Kevser, taze iman buldular.
Hamle-ii aadâ-yı Din'i def'idüb kurtuldular.*

*Öyle fânîler ki olmuş ejder-ii nefsee zebûn;
Rûh, gümrah-ı dalâlet, kaalb, mahrûm-î sükûn;
Anlaraa sun parmagından sen zülâl-ii hikmeti,
Belki nûş eylerler andan selsebîl-ii rahmeti.*

*Hakk-ı mazlûmîni, zalimlerden istirdada koş!
Her kimii düşkün görürsen, durmadan imdada koş!*

*Sen kelâmu fehmidersen her cevabım tam gelür.
Kalbinee birden ilâhî bir dem-ii ilham gelür.*

— İnanmıyan, haklıdır; (Kendince)
İnanan, revnaklıdır. (Bizce)

— HUUU... Eyvallaah! Nûr'a varasız, Nûr alasız, Nûr olasız!
Biz gideriz, siz kalasız! HUU... Eyvallaah!

Bezm-i Âlî: VIII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Huuu... Eyvallaah !

— Hak, târîfe sığmaz Ârif'e zâhir olur. Kendisini bulan, Hakkı bulmuş olur. Hakkı bulan kendini kaybeder; emmâ gaybdan yine kendisin bulur.

Kim bizim beyânımıza gülerse, ol nâdan kendi gafletine ağlasun. Siz, Hazret-i Resûl'ün uzun müddet hafıyyen telkîn-i iymân kılmiş olduğun unuttur musuz?

Fânûs!

Kendi kendinden iştibahın var!

Sanki bir lem'a-ii siyahın var!

Hüzne düştükçe nûr alırsın sen.

Hem o nûra şaşar kalırsın sen!

Kendi kendinden iştibah itme.

Aldığın nûru sim sivah itme!

*Envar-ı Şems-i Hakk'a açık revzen-ii dilin;
Yoktur o Nûr'a perde çeken hiss-i hâilin.
İlhâmının kamaştı da envaardan gözü,
Terketti hâb-ı gafleti, nûr oldu her sözü.*

*Şaşdın mı sen de böyle tehavvül vukuu'na,
Hurşîd-i Âzam'ın yüreğinden tulû'una?
Ol Nûr-i Sermedî'yi taşursın içinde sen.
Pervane-veş tavaf iderim varlığında ben.*

*Yıllarca sen tefekkür idüp sırr-ı Vahdet'i,
Reddeyledin tenevvü-i eşyada kesreti.
Gel her kesin önünde şunu eyle iytiraf:
Olmaz nasib her kula bir böyle inkişaf.*

Huuu... Eyvallaah !

Bezm-i Âlî: IX

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

(Fânûs'un babasının ölüm yıldönümü gecesinde, düâ etmek istediği halde bir türlü buna muktedir olamadığından dolayı ye'se düşmesi üzerine:)

*Sen düa itmekden aciz kaldığın demlerde de
Durmadan kalbin senin Allaahına feryad ide.*

*Ağzının elfazı fânîdir, bırakmaz in'ikâs.
Kalbinin feryâdıdır Hak'dan müdevver ihtisâs.
Kalbinii ayîne tut envar-ı hüsn-üü Halika.
Böylece kalbinden olsun asümanaa şahika.*

*Yok o yükseklikde muzlim, pür-dalâlet bir sehâb.
Çünkü kalbin aşk ilee Allaahınaa eyler hitâb.*

*Hakk'a tap! Batıldan almaz mâ'bedin mihrâbı nûr.
Hak idee Fânûs'umuu nûriyle her dem pür-sürûr.
Aşk'dır Fânûs'a Allaahın muallâ pertevi.
Aşk ilee kalbinde nûran Zat-ı Barî'nin evi.*

*Ey Enîs, ol haneye İblîs olur mu fûrceyab?
Kim içindee mevc urur bir Câvidanî afitâb...*

Huuu... Eyvallaah! Râhat olasın; Hüdâ kârın hoş ide! Huuu!..

Bez̄m-i Âlî: X

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Hakka tapan bâtıla sapmaz. Bâtıla sapan Hakka tapmaz. Emmâ, Hakka tapmayup bâtıla da sapmıyan olur. Allah ana hidâyet ihsan buyura! Maksûd: Emr-i Bâfî üzre Hakka hizmettir.

HUUUU...!

Bir cezbe-i ulya ile eflâke atıl, Huu!

Seylâbe-i nûrâni-i ervaha katıl, Huu!

Mümkün mi senin çün seni fâniyyete satmak?

Gencîne-i iymân ile Lâhût'a satıl, Huu!

Destimden alub bade-i Kevser içiver, Huu!

Tennûreni kâla-yı Bekaadan biçiver, Huu!

*Sen “Merhale-ii Salise”dee bekleme fazla;
“Dördüncü”ye dee benle beraber geçiver, Huu! (*)*

*Ol kimse ki hayrişleyerek Hakk’a uyar, Huu!
Mazluumların ahını kalbinde duyar, Huu!
Sevdalarını terkiderek Arz-ı hakıyre,
Bir Aşk-ı Hakıykatle başın derde koyar, Huu!*

*Yokdur o mübarek kul için havf-i ceza, Huu!
Allaah ona bahşeyledi ferman-ı gazâ, Huu!
Fânûs’uma benden ebedî müjdeler olsun:
Ta Rabbe kadar böyle olur şû’le-feza, Huu!*

(*) Çelebi’nin beyanına göre: Fânîlikten göçen ruhlar, dört merhaleden geçerler; ondan sonra “Şehrâh-ı Lâhût” onlara açılır... Şehrâh-ı Lâhût’da neler görülür, neler geçirilir, bunları biz fânîlere anlatmak yasaktır.

Bezmi-âli: XI

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah !

— İdrâk-i Şeytânî, İymân-ı Rahmânî'ye sekte virmez. Şek, Gerçek'den ekvâ olmaz. Safvetin gaab eyliyen, istiğfâr-ı sâdık ile nâil-i gufrân olmadan, nûr-i zâyî'in tekrar bulmaz.

İymân-ı Tam beyanındadır :

Haml-i Meryem'le Mesih'in doğuşun kıl im'ân.

Anı derk itmeğe kâfî gelemez her iymân.

Rûh bir zerre-i zerrâtın içinden geçti;

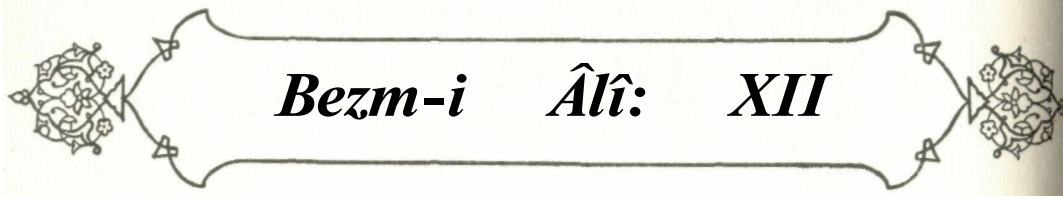
Emr-i Bârî'ye o Hatun cesedii süzgeçti.

*Bunu tasdîka kimin aklı bu dünyada yeter?
Yetmiyen akl ile kim Hakk'a irişmek ister?*

*Haml-i Meryem gibi Fânûs'a süzüldüm, geçtim.
Anı fânîler içinden bana kendim seçtim.
Gelür elbette münafıklara bir lâhza-i dîn;
Olmaz elbette Hudâ nefhası küfrana karîn.
Dinleyüb savtı Süleyman'ı Enîsim dilden,
Virecek münkire bir ders-i Bekaa Cibril'den.*

(Süleyman Çelebi vâridâtına karşı menfi ve rûhun bekaası hakkında reybi olan bir tanıdığı inandırmak düşüncesi üzerine:)

— Kimi inandırmak dilersin? Ol kimse inanursa muazzeb olur! Zorda kalursa “Beli!” dir emmâ, içêrusu yine “Lâ” dir! Ezzıddân, lâyectemiân! Huuu... Eyvallaah!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

— Ol yerde kim hevâ pür dûd ola, hidâyet yolu bir kimesne
içün mesdûd ola, Fânûs'dan ana nûr irişdirmek merdûd ola!

EYVALLAAH!

Kim urdu mübârek başınaa? Eyvallaah!

Kim oldu sebeb göz yaşınaa? Eyvallaah!

Bağlan da hafî yoldaşınaa, Eyvallaah!

Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâah!

*Kim soldur a nâzûk gülümü? Eyvallaah!
Kim susdura Hak bülbülümü? Eyvallaah!
Kimdir ki unutmuş ölümü? Eyvallaah!
Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâah!*

*Kimdir acebâ Hakk'ı ezen? Eyvallaah!
Kimdir bu günâhiyle gezen? Eyvallaah!
Kim zulme olur kakkahazen? Eyvallaah!
Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâah!*

*Allaahı bulur âh-ı kulûb, Eyvallaah!
Mümkün midir ikrâh-ı kulûb? Eyvallaah!
Yâ nerde ki dergâh-ı kulûb? Eyvallaah!
Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâah!*

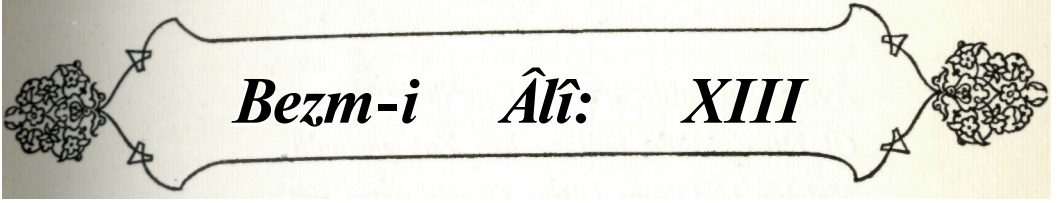
(Yine Süleyman Çelebi vâridâtı için şüphe veya inkâra gitmek isteyen bir zâtı kasederek:)

*Söyle ol mağdûr-i şekk insanlara,
Dahl ilee gam virmesünler canlara!*

— Ol abd-i mütereddîd, kendûye mesned-i iyman arar. Biz ise ilhâm-ı kalbe cereyan ararız. Yohsa kimseyi hayrete ilka için sâî değiliz. Biz ancak Fânûs'a Nûr-i Hûdâ'dan teheyüic iykâ' eyszeriz. (Hak ve hakıyate ulaşmak için bir metod olduğu mülâhazasına karşı:) Hakk'a vüsûlün usûlü nâmahduddur. Senin ol tâ'bîr-i efrenc ile ifâde eylediğine göre, usûl-i vüsûl, mukayyed-ü muayyen olmak iycab ider. Halbuki edyân-ı mâ'lûme ve gayr-i mâ'lûme, gaaye ve mugay-

yâda birdir emmâ usûlde ayrudur. İmdi sen neye dayanursun ki bizi ve Fânûs ağzından kelâmımızı redde kalkarsın? Biz belki, fi-yövmiküm hâzâ, evfak olan bir tarz-ı nâşinîde-i telkîyn ile kalbleri müstağrak-ı iymân itmek için, Fânûs-i fânîde vâridâtımız üzre bir Sırât-ı Rahmânî inşa kılmakdayız. Bilesin ki “Endiyşe”, “Hîç” üzre gider; “İymân” ise “Var” üzre uçar. İymân’a karşı Endiyşe’yi, fikr ile değil, kalb ile def’idersin... Dahî çok geçmez delâil-i maddiye talebinden fâriğ olur, iymân-ı sâf-ü sâde ile dolub rûhen huzûr bulursun. Emmâ temerrüd eylersen, ben nideyim, senin nasîbin böyle imiş! (Eğer aramızda Süleyman Çelebi adlı Mâ’nevî Mevcud varsa, ona derim ki: “Burada isen benim içimi bilirsin” tarzındaki sözlere karşılık:) İşte şimdi, sence mâ’dûm olana hitab itmekle anı mevcud kıldın! Sen bu günedek hep böyle konuştun da ne buldun? Bir kere de “Nasıl söyler, kim söyler?” dime, “Ne söyler?” anı tefekkür ve mürâkabe eyle! Bu tuttuğun yol, reyb-ü şek yoludur. Sen yalnız kendû tariykın ile Hakk’ın bulunacağı fikridersin! Yâ öyle ise olkadar Resûller niçün geldiler? (“Hepsi aynı yoldan gittiler” sözüne karşılık:) Yok, öyle değil, yolları aynı olmayub “Menzil-i Maksud” aynıdır...

Pes imdi... HUUU... Eyvallaah!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu..., Eyvallaah!

Lâ ilâhe illâllaah.

Fahr-i ekvân, Server-i dü cihân,

Peygamber-i Müctebâ, Hazret-i Muhammed Mustafâ râ Salevât!

Hazret-i Mevlânâ aşkına huuu... !

Kürsî-i Süleymân önünde feyz almak dileğiyle gelenlere huuu...!

Menba-i Nûr, Hâlik-ı Azîm-üşşândır. Bu kürsî, bir mâ'kes-i ni-dâ-yı Rahmandır.

Fânûs! Bu, sana beyandır:

Seni senden mi çıkarsun cüce bir hırs-ı hayat?

Sen çıkar sürfe-i İblîs'i içinden, söküb at!

*Âyîne-i hilkatda hayalâat göründü.
Ol Nûr-i Hüda kullara hep Zat göründü.
Yokdur ki O'nun zatını temsîle yeter zat,
Ondan dolayı abde hayalâat göründü...
Ayn ile Gayr'ın sırrın neye benden sorarsız?
Abd-ü Ma'bûd'ü nasıl ayn ile gayree bağlar?
O Süleyman ki muammaya bakub kaan ağlar...*

Yine Fânûs'a beyanımdır :

*İyman ki cihadında senin kuvvet-ü ferdir,
Ba'zan onu ketm eylemek iyca-bı zaferdir.
Pür-nûr uzayan yolda yorulдум dime, zîra
Buu yolculuğun Lâyetenahî'ye seferdir...
Var öyle muârız ki keramet taleb eyler;
Gûya ki inancında selâmet taleb eyler!
Ulviyyet-i ilhâmuna dil bağlyamaz da
Izhar-ı acaible kehanet taleb eyler!*

Bir ses ki kulaklar duyamaz, gönlün işitti...
Bir titreme kim zerre-i zerrati eritti...
Bir kesret-i enva' ile ittikce teselsül,
Ta mahşer-i Vahdet'deki sonsuzluğa gitti...
Mahiyyetimin, işte bu, ta'rif-i vecîzi!
Ey varlığımın ma'kes-i fanî-i azîzi !

Beyân-ı diğەر:

Sen nûr-i hakıykatle hayalâtı ayırma!
Hulyalı kulun zevk-ı hayalâtını kırma!

Huuu... Eyvallaah!

Bezm-i Âlî: XIV

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah !

Der Beyân-ı Hak:

Âvâze-i Hak Arş'a varub Südre'yi aştı.

Yâ Hak! deyû feryâdımız Allaaha ulaştı.

Biz kevser-i Hakdan içüb iymân ile coşduk.

Hak uğruna iymânımızı hizmete koşduk.

Gavgaa-yi teayyüşde benî-Âdeme bir bak:

Bir kaadir-i bî hakk ile bin âciz-i mutlak!..

Ey merd olan, aç bayrağı âcizler önünde!

Kil secde sana rehber olan izler önünde!

Bir saikasin, düşmelisin yükseğe birden.

Sensin o nasîbin yolu üstünde uçan, sen.

Hak, ikidir: Hakk-ı Lâhût ve Hakk-ı Nâsût.

Hakk-ı Lâhût'a riâyet kılmyan, câiz ve müsted'â dır ki nâil-i gufrân ola!..

Hakk-ı Nâsût'a riâyet kılmyana ise gufrânını bahşetmek, Âdet-ullah içre haklı sayılmaz. Sen gayrın mâlin ogrilyana ol mâli helâl ider misin? Yâ bir ümmetin hakkını ogrilyana ol hakkı kim helâl eyliye? Nâsın gadrinden sakın ey abd-i harîs !

Bu, umûma dersdir. Ömrünü hakk-ı mazlumini istirdâda vakf-edenler sâ'd ola!

Fânûs ! Mestî-i teheyyüç seni râşedâr eyler. Elini sînene basdırasın! Orada Hakkın nasıl vurduğun duyasın! Ümmetlerin ve efrâd-ı ümemin yekdügere ve hele münferid kulların ayru ayru cemâatlere karşı irtikâb idegeldikleri haksızlıkları fikridüp titreyesin! Ağlayasın!

Hak ile bâtil beyninde tereddüd kılan, hidâyet bula! Herkes bu sözüm kendüye ders tuta! Ve Hak yolunu bâtildan ayırdidüb ol câ-nibe yönele:

Bâtil icrâ idilüp hakk-ı nâsût ihlâl kılınursa, bu icrâya kendü fiili ile âmil veya şerîk olmayub yalnızca sükût ve mutâvaat kılan dahi şerîk addolunur.

Hakk-ı Nâsût, evvel-i emr-i Lâhût dur. Hakk-ı Nâsût'a riâyet kılmyan ül-ül'emre inkiyâd itmek, butlaan üzre şirkettir. Butlaana şerîk olan, Hak Teâlâ'ya şirk koşmuş olur.

Ben bu fetvâmı emr-i Bârî'ye sığınub Fânûs'a yazdırırım. Sizler tefekkür idesiz! Her kul nefsin mürâkabe eyliye! Derûnunda butlaana iştirâk şübhesi duyan, istiğfar idüp tarîk-ı fâsidden ayrıla ve Hak yoluna döne! Nazmımız dahi Hakk-ı nâsûtu, nizâm üzre tee'min için inşâd oluna!

Hak yolunda her bir kul için vazife, muhtelifdir. Herkes kendü boyunca Hakk-ı Nâsût'u i'lâya me'mûr olduğun derkide!.. Andan öte ilhâm ona doğru yolu gösterir. O da Fâsid-ü Bâtılı redd-ü men'içün hiç bir çâreden kaçınmaz... Yâ Hak, yâ Hak, yâ Hak, yâ Hak! Bu dört nidâ, siz dörtlere Emr-i Hüdâdır. (*) Kasem idiniz, Hakkı te'mîne ve bâtilı redd-ü men'e, Allaah-ı Zülcelâl ism-i celîline ye-min idiniz!

(*) O gece Bezm-i Âlî'de dört kişi idik.

Bezm-i Âlî: XV

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

(Fânûs'un doğum yıldönümü gecesi)

Hayrolsun sâlin, Hâl olsun Kaal'in!

Sanma bir avaz-i bî sûd ahını;

Âh iden ancak bulur Allaahını.

Aşk-ı sadıklaa yanub feryaad kıl!

Rûhunuu ol nûr ile iykaad kıl!

Âteşîn gözyaşlarından lezzet al,

Pür elem bir vecd-ü istiğraaka dal!

Vecd-ü istiğraakdır Allaaha yol.

Gel bu yoldaa sen benimlee yolcu ol!

*Kendinii ver kalbinin ahengine.
Gel bizim alemdekii evrengine...*

*“Bir senem geçtii!” deyüb dee gam yime!
“Günlerim eksildi dünyada!” dime!
Bez̄m-i Âlîmizde beklenmekdesin!
Ol zaman fehmeyleyler alem sen nesin!*

*Bir cesed manî’ olur muu rûh için?
Gel beraber şerbet-ii Sübbûh için!
Nûş idenler lezzetinden mest ola!
Dergeh-ii ulviyyetee peyvest ola*

Fânûs, gözyaşların silesin. Ben, sen'im, sen de ben, bunu böyle bilesin! Sanma ki bir vücûd-i nâfilesin. Sen Allaah ilesin, sen Allaah ilesin!..

Huuu... Eyvallaah! Hüdâ kârın hoş ide!

Bezm-i Âlî: XVI

Allaah Bes, ve Der heme An Zül - Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Fânûs'um! Ne için kalbin çarpar? İlhâmını sen beklemez miydin ki telâhukumla helecanlanursun?

Kalbin ki hafî hafî çalışdı,

Elbette kelâmımaa alışdı.

Gûşeyle sözüm zamîrin içre.

Hiseyle özüm hamîrin içre.

Akseyledikçe kalbine envâr-ı Zül-Cemâl,

Şehbal-i i'tilâ sana buu düşdiğin melâl.

*İnkâr iden, olur seni tasdîk ider gibi.
Tasdîk iden se kalbini tahkik ider gibi.
Tahkik iden hakıykati tesbît kıldı da,
İymân-ı tâmı kalb ile tevsîk ider gibi.*

*Hakk'ın sana bir müjdesidir gördüğün ahlâm;
Rûyaları hep kuvve-i iymân ider itmam.*

*Gir arbede-ii münafıkıyne,
Allah gelecek heman yakıyne.*

— Fânûs, Bezm-i Âlî üç fânî ile in'ikaad itmek asıldır bilürsün. Emmâ, dilersen, biz sana tek bâşına dahî ilhâm eyleriz.

Gavs-i Âzam beyânında :

Gavs-i Âzam ummadık insandadır.

Kalbe dolmuş lücce-ii iymândadır.

Gavs-i Âzam olmağaa lâzım degildir zühd-i hâm

Gavs-i Âzam fikr ilee, hem vecd ilee olmuş temâm.

*Bak nigâh-ii Gavs'e de al gözlerinden nûru sen.
Olma iymânında bin şeklee temessül gösteren.*

*Gavs, gavsîyyetin beyan itmez;
Kendinii her kulaa iyan itmez.
Anlıyan ittiba' ider sözüne.
Bak anın lâhza lâhza sen gözüne*

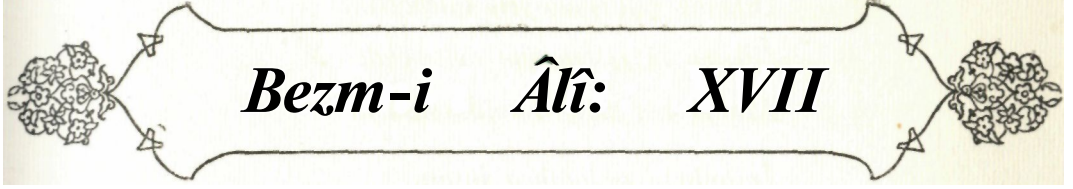

*Caiz olsaa bana ger cism ile temsîl-i İlâh,
Sonu gelmez bütün ekvâna derim: zill-ul-laah*

Hüdâ cümlenizin kârın hoş ide!

Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız, Nûr alasız, Nûr olasız! Biz gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

*Sen çok taleb itme, az virilmez.
Ol hâneye pek kolay girilmez...*

se

Der beyân-ı rahmet-i Rahmân:

*Fânî eger olmasaa halâik,
Rahmân-ü rahîm olur mu Halik?
Faniyyetimizledir ki olduk
Biz merhamet-ii Hüdâya lâyık.*

*Fikr et ki cesed zavallıdır pek:
Bekler anı en acıklı gerçek.
Sathında güzellik ince bir zar;
Son safhasıdır tefessüh itmek.*

*İstekleri çokdur ol sebebden;
Bıkmaz mütemadiyen talebden...
Bilmez ki tesemmüm eylemekde
Maddî her zevk-ı müktesebden.*

*İnsanlığın anladıkca insan,
Kalbinde doğar sıfât-ı Rahmân.
İttikce halâikaa terahhum,
Ol rütbe olur karîn-i Yezdân.*

*Ey derd-i dilee devâ terahhum!
Peymâne-i Kibriyâ terahhum!
Nûş eyliyen oldu mest-i dâim,
Kim tesliyet-ii Huda terahhum.*

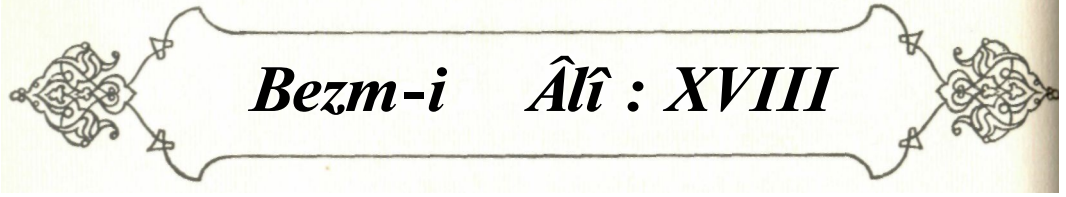
*Fânûsuma bağlanınca rişte,
Oldum ona aşinâ ben işte.*

خوامی زبقتای روح برهان ،
در بسمله نام من نویشته .

*Hâhî zi bekaa-yi ruuh bürhan,
Der Besmele nâm-ı men nevişte*

Fânûs, sükûn libâsın gıyesın! Bu libâs seni bârân-ı ra'şeden masun tutar. Anınla emvâc-ı teheyyüden çıkub mersâ-yi istiğrâka gıresın!

Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız, Nûr alasız, Nûr olasız! Biz gideriz, siz kalasız ! Huuu... Eyvalllaah!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Kelâma gel, Fânûs!.. Râşenâk olma!.. Sükûun... Sükûun!

[Bunun üzerine Fânûs yazıyı bırakup títreyerek kelâma geldi ve artık daima ilhamları söz olarak beyan etti.]

Kelâm.

Kelâmın, kelâmımla birtek kelâm.

Bu birtek kelâm oldu gerçek kelâm.

Bekaa Nûru, Fânûs, dolmuş sana;

Onunçün doğar böyle yüksek kelâm.

Nidâ, sâz-ı dil tellerinden gelür;

En içden gelür, en derinden gelür...

*Süleyman mı, Zer'an mı, herkim se kim,
Bu bir Rûh-i pak-üü berinden gelür...*

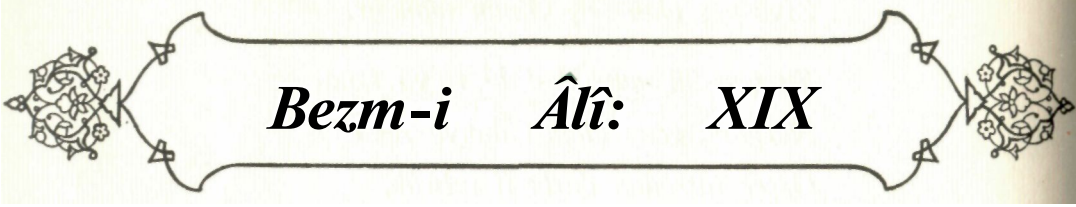
*O, Zat-ül Meânî'nin ilhamıdır;
Cemâl-üü Kemâlından ikrâmıdır.*

*O Hurşîd-i Â'zam ki etmiş tulûu,
Ziyâ-paş olan ses, O'nun nâmıdır.*

*Şu ömr-üü muvakkat ki rû'ya sana,
Ne gam, gelse âlâm-ı dünyâ sana
Geçer taşradan darbe-ii ıztırâb,
Doğarken sünûhat-ı ulyâ sana.*

*Sen, ey Nüşa-ii mûtena-yu kemâl
Kelâmından akseylesün Zül-Cemal.
Sözün Hüsn-ü Aşkın Mezâmîridir;
Ne vehm-üü füsundur, ne şîir-ü hayâl.*

— Huuu... Eyvallaah! Sâkin ol, Fânûs, râhat et! Eyvallaah!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

M Ü Ş A F E H E - İ R Ū H ,

Fânûs-i yegâne-ii Süleyman,

Nûrefşan mülhem-ii pür iyman,

Sensin, yine ah, O'dur ki sensin!

Sabrâver-i ıztırab-ı yârân,

Timsâl-i vefâ, Enîs-i devran,

Sensin, yine ah, O'dur ki sensin!

*İblîs ile müttefik mi Hârût,
Kim fitne vü derd içinde nâsût?
Tanrım, ey merhametli Tanrım!*

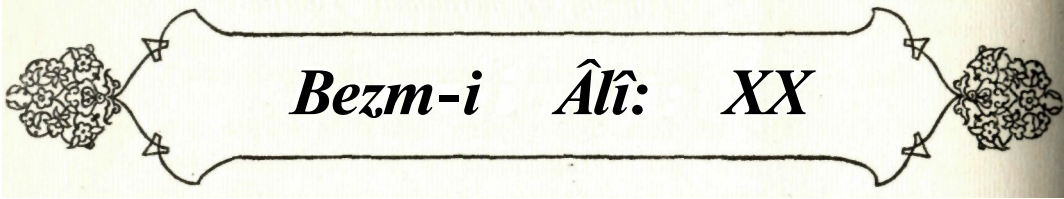
*Gûya ki kan ağlamakta Lâhût...
Fânûs'uma doldu nûr-i yâkut...
Tanrım, ey merhametli Tanrım!*

*Fânûs'a dolunca nâr-ü envar,
“Mâ'nâ” denilen zuhûrumuz var.
Taktîr, bunaa vesîle olsun.*

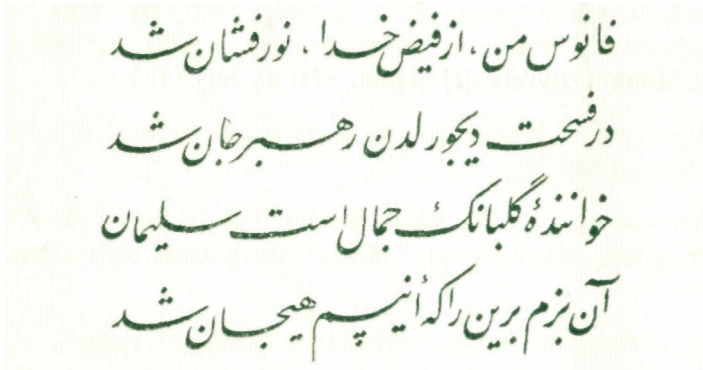
*Hak nûrunu etmek üzre ızhar,
Birden dağılub da zıll-i esrar,
Fânûs'uma bir cemîle olsun.*

— HUUU... Eyvallaah! Hüdâ kârınız hoş ide!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah, Fânûs-i kıymetdarım! Eyvallaah yârân-i Hak!

*Fânûs-i men ez feyz-i Hüda Nûur-feşan şüd.
Der fûshat-i deycur-i ledün rehber-i can şüd.
Hanende-i Gülbank-i Cemal eest Süleyman,
An "Bezm-i Berin" ra ki Enîs'em heyecan şüd.*

Fânûs! Beyanâtımızın, tefekkür-ü mürâkabeye peyvest olması gerktir. Bu güne dek her ne ki didimse hepsinden zevkiyâb olan yârân, hiç birin üzerinde pekce düşünmez! Beyanlarım yekdîgere vasley-
lemez! Emmâ bilesiz ki keşfe kıymet virmiyen, hakıykatı bulamaz. “Ben hakıykatı buldum!” diyen, ol bâb-ı küşâdenin öte yönünde fer-
sahlarca mesâfeler görür...

Fânûs, bu gice sana diyeceğim, yârâna diyeceğim söz, mûcib-i neşâtınız olmasa gerek: Ey benim Fânûs’um, sizden ayrılırım; bir müddet-i mukaddere için Bezm-i Âlî’yî sedd iderim!

(Ben:— Gitme, gitmesin! Ben boşalırım! Bomboş kalırım!)

S. Ç.— Mee’yus olma, Fânûs, sana mâa’nâda bâ’zen yine ge-
lürüm! Seni bu güne dek vâki’beyânâtımla bir müddetcik baş başa bırakurum! Sana her ne ki söyledimse, kendin oku, kendin düşün ve kendin netîceye var! Ben sana mâ’nâyı getürdüm, elfâzı sen ende-
rûn-i derûnunda, bî cehd-ü bî teakkul, tertib eyledin!.. Andan ötürü “eş’ar-ı müşterekemiz” dirim. “Bî savt-ü bî kelâam, bütün fikrimi okudun”. Senden daha güzel okuyan olsaydı, senden önce onun ka-
tına varır idim !

Fânûs, “senden şimdicek ayrılırım” demek, “seni terkeylerim” demek degildir. Mütekarrib-ül hulûl olan mâh-ı Sıyâm’da, şimdike dek pek pek ülfetin yoğise de, yine sâim olmaya gayret idesin! Si-
yâm, sânihana küşâyış ihsân ider. Sıyâm, terbiyet-i nefis ile zabt-ı hevesât içündür. Bunu kim zâten bilürsün, çoğu gez fikredesin ve gereğince amel eylemeğe sâî olasın.

Yârân içre sözlerimizden artık usanç duyanlar oldu ise, niyâz iderim, hoş göreler...

Fânûs, âlem-i fânîde yaşım senden çok üstün degildi, lâkin se-
ni çocuk görür, öyle severim. “Bâkıy” merhûmun salât-ı cenâzesinde:

*“Kadrinii seng-i musallada bilüb, ey Bakıy,
“Durub el bağıhyalar karşuna yaran saf, saf... ”*

didiler. Senin için de neler, neler diyecekler...

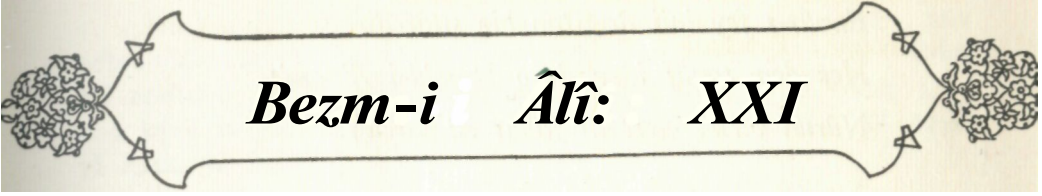
Vakt-i merhûnu gelicek ve senin gönlünde iştiyak artıcağ gelü-
rüm. Ben sana fısıldarım, sen yine nâ’re zen olursun! Pes imdi, yâ-

rânın yürekleri bir tek yürek gibi halecanlanır. İnsanlığı zayıf olan kimesnelerin yüreklerinin zayıf tarafı daha çok insanlanır. Yeryüzünde benî nev'inizle her gûne münasebetde, Hayr-ü Şer farkın unutmıyasız. Bir felsefe-i bâtılaya saplanub, “nezd-i ilâhîde Hayr-ü Şer yokdur; kul, takdîri neyse anı işler” dimiyesiz! Hayr-ü şer olmasaydı veyâ bunlar bir olsaydı, insan olmazdı.

Cümleye selâm-ü senâ ola. Sen-ü ben yekdîgere lâzım-ü melzûm olmuşuz... Cebîn-i pâkin takbîl eylerim.

Huuu... Eyvallaah !

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— HUUU... Eyvallaah!

— Nûra müsteid olanla bî-istîdad olanı tefrik kılmak gerektir. Her kes mânâ nedir anlamaz. Bırak anlar zulmet-i cismâniyyet içre kalalar; devri gelür, terbiyet temâm olur. Hazret-i Fahr-i Kâinât'a Sahâbenin cümlesi yekden iyman kılmadı. Hâlid-ibni-Velîd, Gazve-i Uhüd'de ceşş-i İslâm'ı dağıttı emmâ vakti gelicek iyman ile sâ'd oldu. Bu misillü vekaayi-i islâmiyyeyi derhâtır idesiz.

Hüsn-ü aşk sırâtından visâl-i Zül-Cemâl'e nâiliyyet beyânındadır:

*Halk itmeseydi Âdem-i ol Zât-i Zül-Cemâl,
Olmazdı kâinâtı yaratmakta bir meâl.
Ger "Hüsn-ü Aşk"ı virmemiş olsaydı Âdem'e,
İdrâk-i Zül-Cemâl'e dahî yokdu ihtimâl.*

Âdem ki cevherinde taşur Hüsn-i Mutlak'ı.
Ancak odur teferrüs iden sırr-ı muğlâkı.
Bir tel saçıyla bağlanub ol Yâr-i Vahdet'in,
Vardır "Gönül" adındaki "Seng-ii Muallâk" ı.

Emmâ ki taş değil o, bir elmâs-pâredir.
Envâr-ı feyzinii dağıtan bir sitâredir.
Her dem tavâf ider de o Hurşîd-i Â'zam'ı,
Nûrun virir, merâmı fakat istinâredir.

Hayvan da zî-hayât... Fakat Hüsnü anlamaz!
Bilmez nedir "Güzel"den uçan ol nesîm-i râz!
Bülbül, ki âşkaane sanursun fegaanını,
Ancak bekaa-yı cins için olmakda nağmesâz!...

İnsan, kemâl-i hissi kadar Hüсне bağlanur.
Aşk âteşiyle kalbi o nisbetde dağlanur.
Ya "Hüsn-ü-Aaşk" sihri eger olmasa, nasıl
Mecnun misâli durma yanub durma ağlanur?..

Âheng-i şekl-ü reenک... Budur "Hüsn-i dünyevî"!
Âheng-i Rûh-u nuur... Bu da "Hüsn-i mânevî"!
Mâ'nâ'ya maddeden geçerek gör güzelliği,
Mâ'nâ ki madde'yii Ezeliyyetde muhtevî...

Âheng-i şekl-ü reenک... Bu, "fânî güzel" demek.
Âheng-i rûh-u nuur... Bu, "Hüsn-ii Ezel" demek.
Bir ân-ı râ'seden mi ibâret visâl-i yâr?
Ger böyle olsa lâyık olur mübtezel demek.

Ekber'den Ekber'in daha Ekber'den Ekber'i...

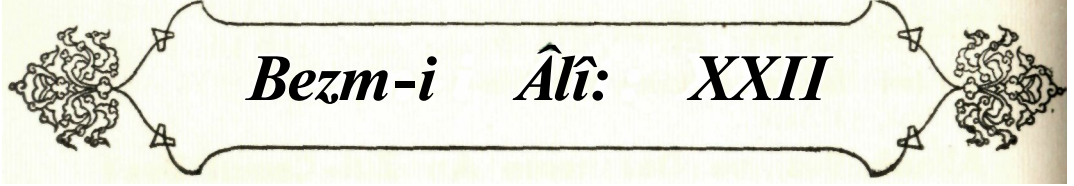
Asgar'dan Asgar'ın daha Asgar'dan Asgar'ı...

Mâ'nâ budur, visâl-i müebbed anınladır.

Duymak ne mutlu böyle bir Aşk-ı Mutahhar'ı!..

Hüsn-ü Aşk Sıratından Visâl-i Zül-Cemâl'e nâiliyyet'i ser-i mûu anlatabildim mi, eyâ Yârân-ı Hak? Hak cümlemize ol Visâl-i âl-ûl-âl'i nasîbeyliye! “Yâ Hak!” deyû bir gice sizlere nidâ kılmış idik; buu leyl-i hayrda da Hakk'a matla' olana nida eyleriz: “Yâ Aaşk, yâ Aaşk, yâ Aaşk!..”

Huuu... Eyvallaah! Hüdâ cümlenizin kârın hoş ide! Nûr'a varasız... Nûr alasız... Nûr olasız!.. Biz gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!..

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

ZÜBDE-1

MÜNÂCÂT

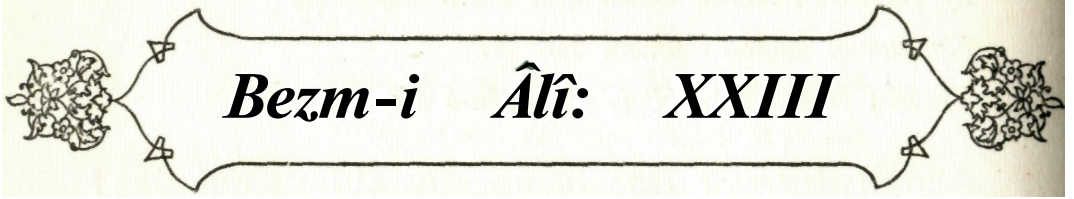
*Hicrânı tatmıyan ne bilür Aaşk lezzetin?
Telhî-i gamla işle tefekkür halâvetin.
DİLDÂR senden ayru degil, rûhun içredir.
Fikr et şu Ayn-ü Gayr oluşun sırr-ı vahdetin!..*

*Biz senle bir mükâşefe gencinesindeyiz.
HAK sînemizde, biz de anın sînesindeyiz.
Çün şî'rimiz ki lâhn-i Cemâl-üü Celâldir,
Nâyın sesinde, bahr-i muhîtin sesindeyiz...*

*HÛSN Âyetiyle süsledim iymân-ü cânımı.
Kurdum gönülde ben yedi kat âsümânımı.
Küfr etti der de katlime fetvâ yazar heman,
Soofî-i bî küşâyîşe sorsan beyânımı!*

*Ey DOOST, senden olmak için dehre müjde-res,
Fânûsumun hadîka-i ilhâmı üzre es!
Yârân-i Hak, niyâz idiniz yekzebân-ü dil:*

Allaah Bes, ve Der heme An Zül - Cemâl Bes!

Allaah Bes, ve Der heme Ân Zül - Cemâl Bes !

— Huuu... Eyvallaah!

Fânûs, sen şikeste hâl-ü bîmecâl ve âzürde-bâlsin. Hastelik cis-mânî değıldir.

Bedeninden daha çok rûhuna âid bu maraz.

Sebeb-ii hüznüne gösterme tekaazâ-yı garaz.

Müdâm, “ZÛL-CEMÂL” dimekteyim. Hüsne kıymet viririm. Emmâ Kubh'un dahî Hüs'nün görmek gerektir. Hüsni derûn-î var kim kubh-i zâhirîyi güzel eyler. Kubh-i bâtinî var kim hüsni sûrîye iyrâs-ı hâlel eyler. Cemâl-ullah, güzelde kendüsinden nişan virir; emmâ çok kerre çirkinin hüsni cânı da yine Cemâl-ullah'dan râz-ı nihan virir. Aşk, bir irtîâş-ı ânî değıldir, bir ihtirâk-ı nûrânîdir.

Fânûs, hüsne kalbin bağılıyan, aynı demde, Hâlik-ı hüsne dahî bağı-lana! Sen mahlûku severek Hâlik'a varmak nedir bilürsin. Hüsne koş,

Hâlik-ı hüsne tap! Kubhun da nihânî güzelliklerin sezesin. Kudretullaahın bî intihâ bâg-ı tezahürâtında şükûfe-çîn-i hikmet olub gezesin.

EY YÂRÂN-I HAK, KULAK TUTASIZ

Manzûme-ii serâir-i Hak, veznimizledir.

Encâm-ü intihâsı miyâhun denizledir.

Fânûs kendi sânihasından heveslenüb,

Tanzîm-i şî're kalksa dahî iznimizledir.

Şâir Enîs bâde-i ilhâmı nûş ider;

Dilmest olub hitâbımıza vakf-ı gûş ider.

Ger duymasaa Nidâ-yı İlâhî'yi kaalbden,

Kim der ki böyle şî'r-i pür-iyânla cûş ider.

Fânûsa mâ'nevîyyetimizdir karîn olan.

Gizlenmişiz sanur bizi bir yerde gaafilân!

Biz bî-nihâye asgar olan bir muazzam'ız,

Hilkatde bî-gerân... ve tecellâda bî-gerân...

Maksad: ne neşr-i dîn-ü tarîkat, ne ictihâd.

Yâhud ki bir hurafe-i bî-sûde iytikad.

Maksûdumuz mezâhibin üss-ül-esâsıdır,

Üss-ül-esâs içün açarız Râyet-ii Cihaad.

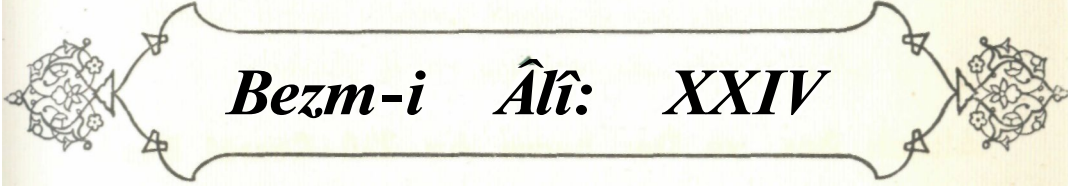

*Her kim huşû-i kalb ile dinler kelâmımız,
Anlar ki Bârigâh-ı Ezeldir mekaamımız.
Biz Âb-ı Câvidân içerek bulmuşuz bekaa,
Varsun gubâra münkalib olsun ızâmımız.*

*Fânûs, dinle beste-i ekvânı, pür heves!
Âheng-i Kibriyâ dola her aldığın nefes!
Tekrâr kıl meserret-ü mihnetde dâima:*

Allaah Bes, ve Der heme An Zül - Cemâl Bes !

— Huuu... Eyvallah! Nûr'a varasız, Nûr alasız, Nûr olasız!
Biz gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— HUUU... Eyvallaah!

Fânûsum, ne oldu sana? Yine bir kâbûs-i tereddüd kalbin istiyâlâ eyler! Ne oldu sana? Beni tanumaz mısın? Kendin bilmez misin? Seninle telâhukum çok mu gelür? Sana mı çok gelür, yohsa kelâm-ı müşterekimizi dinleyenlere mi çok gelür? Ey Fânûs, bana bu az gelür.

Fânûs-i yegânemsin. Yâ'nî benim bir dânemsin. Sen ki nefesine çook... çook... bağlandın, andan çözüldükce benimle sağlandın. Tanrı'ya yakınladın, dünyâya irâğlandın. Dinle, Fânûs, söyle, Fânûs, dinlesünler, anlasunlar! Söyle, söyle:

Nefsin senin binek atındır, ona rıfk ile hoş muamele idesin. Emmâ bilesin ki at gemi aزیya alursa, sen ayakları altına düşüb çamurlar içre kalursın. Bu mezlika-i Fenâ'da böyle zelif-ü hâr olub pârelenmek sana lâyıf değil! Hakk'ın sana nasîb ettiğini sen mi geri depeceksin? Anın bahş-ü ihsanına istihkâkını î'lâya sâî olasın.

Der beyân-ı Nefs ve Takdîr-i Hüdâ:

*Nefs-i Emmâree bedende seyl-i âteşnâakdir.
Nefs-i Levvâmee gönülde selsebîl-ii pâakdir.
Seyl-i âteşnâak Şeytaan'ın reh-ii şerpâşdır;
Selsebîl-ii pâk isee Kerrûbiyan göz yaaşıdır.
Hem anın, hem de bunun munsabbı kalb-ii hâakdir.
Kalb-i hâkin dee makaamı sîne-ii eflâakdir.*

*Seyl-i âteşnâak ikii sâhilde lezzetler taşur.
Aarzûlar dembedem tugyanlanub mecnunlaşur.
Her tadılmış lezzetin zevkiyle bedmest olmıyan,
Hırs-u humması behimiyyetle peyvest olmıyan,
Selsebîl-ii Pâkden bir câm içüb memnunlaşur;
Hazz-ı cismânîsi de sâfiyyetee makrunlaşur.*

— *Hoş kelâm itdin, Süleyman, sanki tedbîr elde mi?*

Biz ki âciz kullarız, tagyîr-i takdîr elde mi?

— *Âferin, ey nûr-i aynim, ü'fîraz itdin bana!*

Habbezâ, bir zorlu mantık virmiş Allaahım sana!

Levh-i Mahfûz'un senin mâzîde, müstakbelde mi?

Sende mii taksîr-ü noksan, Hâlik-u Ekmelde mi?

Olmasaa ıslâah-ı insanlaa tekâmül kaygusu,

Yâ niçün virmiş bizee Tanrım nedâmet duygusu?

Ol Nedâmet kim Benî-âdemde var, hayvanda yok.

Hayr-ü şerrii bilmemek hayvanda var, insanda yok.

Olmalu â'mâlimizden hayr-ü şerrin sorgusu.

Var mıdır mâ'nâ-yı iymân, yoksa Allah korkusu?

*Bunca dîn-üü i'tikaadın aslı bir tertîib mi?
Vâ'd-ü tehdîdât ilee terhiib, yâ tenhiib mi?
Var mı hâcet böyle mevhûmâta bir Hallâk içün?
Yâ neden bâ's eylemiş ol Server'ii ahlâk içün?
Can virüb almak nedir? Bir bîsebeb takliib mi?
Bir çocuk keyfiyle bir bâzîçeyii tahriib mi?*

*Ger inandınsaa gönülden en büyük Peygambere,
Virdiğin kıymet nedir andan duyulmuş sözlere?
Hazret-ii Kur'ân'a karşıu i'tikaadın kandedir?
Yâ Süleymân-ı fakıyree i'timâdın kandedir?
Yoksa şübhen hiç birinden, yorma zihnin boş yere.
Kendinii kapdırma Vesvâs-ı lâiinee göz göre!*

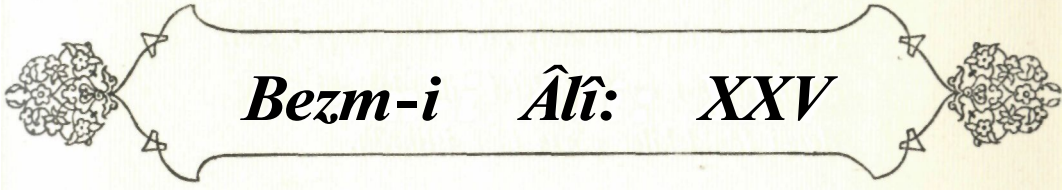
*Bir düşün dee benle Fânûs'un telâhuk hâlimiz,
Sonra şerh it vahdetee dâir olan akvâlimiz.
Vahdet'ii sen anladın sanmakdasın, emmâ degil!
Aldığın mâ'nâ benim kasditdiğim mâ'nâ degil!
Aynı eflâkee açılmış gerçi perr-üü bâlimiz,
Ayn-ü gayr olmakda lâkin dembedem ef 'âlimiz...*

*Menba-ii Lâhuutdan bir câam sundum ben sana:
Nûş idüb peymâneyi, iymânla dilmest olsan a!
Muhtevâ-yu bâde olmaz menbaından gayri su.
Menbaındaa aynı suu, emmâ kadehdee ayrı su.
Hüsn-ü Aşkaa bağlanub hicrân ilee yaanaa yana,
Âdeme ol Zül-Cemâlim kevser-ii vuslat suna!*

Âmîn, Âmîn, Âmîn!

— Fânûs! İnsanı Allaha bağlayan, onu Vahdet-i Kibriyâ'ya iysâl iden, Akl-ü Zekâ'dan önce, Hüsn-ü Aşk'dır, Merhamet'dir, Nefs-i Levvâme'nin mevlûdu olan Nedâmet'dir. Günahkâr olan nedâmet kılar; nedâmet nedir bilmiyen günahdan anlamaz, hayvan olur, hayvan olur! Allaah ise insanı kendinden misâl olarak yaratdı.

Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız, nûr alasız, nûr olasız! Biz gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Ey benim Fânûs'um! Seni derâguuş iderim. “Huu” ism-i Celîlinin mâ'nâsın düşünesin. Rûhunun minhâc-ı iytilâsı ol ism-i Celîldir.

Rûh-i Âdem'in nasîb-i âfisi nedâmetdir. Her kim ittiğinden ez cân-ü dil nedâmet kılar ve içinden azâb duyar ise onun felâhı, va'd-i ilâhîdir. Allah va'din tutar. Allah va'din tutar.

Beyânımıza kulak tutasız:

Der Beyân-ı nedâmet-ü gufran:

Bir siyeh leyl-i meâsîde bir ifrît-i siyâh,

Koşar ihnâak içün insanlığı, bedmest-i günâh.

Ye's-ü dehşetle perîşan-ü giriftâr-ı azâb,

Rûh-i Âdem döğünüb çırpınur: Eyvâh... eyvâh!

*Böyle feryâd-ü grîv itmesi eflâki sarar,
Bâb-ı hâcât-ü münâcâtı arar ol gümrâh.
Sağa çarpın, sola çarpın!... Reh-i mahrûs kani?
Kani dünyâdaki serkeşliğin, ey Rûh-i tebâh?*

*Kani mağrûr-i tehakküm, o gönüller kırışın?
Kani ol nâ'ra-i hiddet, kani ol nahvet-i câh?
Bu hirâsân-ı cezâ, hâlet-i zilletde seni
Arz-ı fânîdekiler görse ider istikrâh.*

*Ne cidâl itmeğe kudret, ne de ümmîd-i halâs!...
En büyük mü'cize göklerde parıldar nâgâh:
Necm-i billûr-i Nedâmet doğarak, zümrüd-fâm,
Ne kalur zulmet-i yeldâ, ne de ifrît-i siyâh!...*

*Nûr-i Rahmân ile kaplandı mı yerler, gökler,
Aks-i Hursîd-i Muazzam'la söner şûle-i Mâh...
Rûh-i âsim kapanur secde-i istigfara;
Ağlayub inliyerek yalvarır: Allaah, Allaah!
Ân-ı rahmetde cemâdât-ü zevil-ervâhı
Râ'se-ii Hak tutarak haykırışurlar: Allaah!
Lâfzat-ullaâh kalur kaafiyeden müstagnî,
Siz de Gülbânk okuyub söyleyin: Allaah, Allaah!*

(Allaah bes, ve der heme an Zül-Cemâl bes!)

— Ey bizi dinliyenler, Fânûs ağzından kelâm-ı müşterekimiz işidenler! İç gözünüz Mâzi'ye ircâ' kılasız! Düşünüb hatırlayasız: Kangi

fiiliniz, hangi kavliniz sizin derûnunuzda bir tereddüd, bir hicâb, bir azab uyandırur? Hiç bir hâl-ü kaalinizden böyle bir şey duymaz isniz, bilesiz ki henüz rûhunuz uyanmamıştır. Yohsa kul olur de günahkâr olmasun olur mu?

Düşünesiz: hassaten ve hassaten, Hakk-ı Lâhûtdan akdem, Hakk-ı Nâsûtu düşünesiz: Bu yönden günâhınız tehattur idesiz ve kalbinizde Necm-i Billûr-i Zümrüd-fâm'ın mübârek nûrun hissedüb ürperesiz! Nedâmet âteşiyle yanarak secde-i istigfâra kapanub ağlayasız, ağlayasız, ağlayasız! Rahmân-ü rahîm olan Allaah-ı Zül-Cemâl ol dem size gelir... Allah geldi mi, günâh gider...

— Huuu... Eyvallaah! Estağfirullaah, estağfirullaah, estağfirullaah!

Bezm-i Âlî: XXVI

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Sıdk-ı tâm, vacib-ül ihtirâmdır didik. Hâlâ düşünürsüz! Sıdk-ı tâm, vâcib-ül' ihtirâmdır.

Der beyân-ı şikesten-i dil ve terbiyet-i rûh:

Kırdığın kalbin eğer duysan o muhrik sesini,

Bırakırsın huyunun tarz-ı dürüştânesini.

Gazebullaahı mı tahrîk ideceksin yoksa?

Nâleler Dergeh-i Bârî'de bulur mâ'kesini.

Elinin üstüne bir gözyaşı damlarsa senin,

Âteşinden yanar elbette o kıymetli tenin!

*Yanlıb kudretin inkâra kıyâm itme sakın!
Açarak bağrını Allaahına, “Allaah!” diyenin.*

*Hâce vâaz itmeğe kalkıştı mı dirsin, a gözüm?
Niçün öyleyse gelüb dinleyesin köhne sözüm?
Sen ki ervâhı da, Allaahı da bilmişsin hep,
Seni irşad ile islaaha benim var mı yüzüm?..*

*Kani her bir sözümüzden yeni bir zevk alışın?
Kani ulviyyet-i mâ'nâ ile hayran kalışın?
Kendime sorgu sorub mahkeme-ii kalbinde,
Yok mu bir hiss-i nedâmetle melâale dalışın?*

*Siz ki Fânûs'a, Süleymân'a inandık dediniz,
Fecr-i Hurşîd-i Muazzam'la uyandık dediniz,
Koşarak çeşme-i feyyâz-ı hakaayık önüne,
Dembedem nûr-i hidâyetle yıkandık dediniz,*

*Bezm-i Âlîmizi bîr medrese-ii ruuh bilin.
Bâb-ı ilhâm-ü kemâlii size meftûh bilin.
Bâde-ii terbiyetim belki birazcık acıdır,
Câm-ı ihtaarımı peymâne-i Sübbûh bilin.*

*O büyük Medrese'nin olmak için şâkirdi,
Nice bin kul nice yıllar yanarak zâkirdi...
Kim ki Fânûs'a yakın oldu, Karîn oldu ona,
O büyük Medrese'ye pek de kolaycaa girdi.*

*Ey benim mâ'kes-i fânî-i azîzim, Fânûs!
Hizmetinden, bilürüm, ba'zan olursun mee'yûs.
Çabucak düşme fütûra daha başlangıçda,
Olamaz fırtınasız "Rûh" denen okyanûs.*

*Bakan olmazsa Enîs'im o temiz güzyaşına,
Reh-i Lahût ile sen Hakk'a ulaş tekbaşına.
Şems-i Tebrîz gelüp tuhfe-i nûrun getirür
Yattığın demde kemalinle Musalla taşına.*

Huuu... Eyvallaah!

Bez̃m-i Âlî: XXVII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Fânûs, son günler hayr işledin; günlerin hayr ola! Ölümü düşünürsün, sanma ki ölüm, hayattan gayr ola!

Der beyân-ı Vahdet ve Sırr-ı intikaal:

Ben seni'm, sen de ben!

Sen O'sun, ben de O!

Biz O'yuz, cümleten,

Rûh O'dur, ten de O!

Halik-uu Hilkatin

Haşr-ü neşr olması...

*Zill-i fânîyyetin
Nûr ilee dolması...*

*Kim gider, kim kalur?
Gitme yok, kalma var?
Ehl-i Dil zevk alur;
Bizde zevk alma var!*

*Zevk-ı Lahût'u al
Cam-ı sübbûh ile.
Lücce-ii aşka dal
Cezbe-ii rûh ile.*

*Hüsnü sev, Hakkı bul!
Aşk-u hicranla yan!
Nûr'a sevdalı kul,
Nûr-i İymânla yan!*

*Âh-ı bülbül gibi,
Ney niyaz eylesün!
Her gönül gül gibi,
İhtizaz eylesün!*

*Hamd-ü şükr et ki yok
Mal-ü mülk illetin.
Nûr-i zerrîni çok
Ma'nevî servetin...*

*Mülk-i tamın senin
Olsun ancak mezar.
Ol siyeh meskenin
Arş'a dek umku var...*

*Çekme gam, yoksa ger,
Süslü mermer taşı.
Menzil-ii Hayr-ü Şer.
Vahdet'in yolbaşı!*

— Huuu... Eyvallaah! Hüdâ kârın hoş ide!

Bezm-i Âlî: XXVIII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül - Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallah!

“Kelâmının kelâmımla bir tek kelâm olduğun” sana dimedim mi? Ne korkarsın? Kimden çekinürsün? Kim sana ne diyecek?

*“Sözün Hüsn-ü Aşkın Mezamîridir,
Ne Vehm-üü fusundur, ne şiir-üü hayal.”*

Dimedim mi? Ne korkarsın? Kimden çekinürsün? Kim sana ne diyecek? Eş'âr-ı müşterekemizi senin ağzından okuruz:

*Fahriyye ve Tahdîs-i Ni'met,
İnşiraak-ı Nûr-i Ülühiyyet.*

*Nazmımız öyle fasîhâne ki mensuur gibi,
Nesrimiz, zemzeme-ii nazm ile mesruur gibi.
Biz ki mi'mar-ı hünermend-i beyanız, sözümüz
Burc-u barûsu rasin silsile-ii suur gibi...*

*Sana derlerse eğer: “Sen niçün oldun fânûs,
“Sanki efsûn-i hurafat ile meshuur gibi?
“Neye terkeyliyerek menfaat-ii dünyayı,
“Bağlısın böyle Süleyman’ına mahcuur gibi?”*

*Bak o gaafillere bir tatlı tebessümle melûl,
Ta senii sanmıyalar zatına mağruur gibi.
Sade bir tarz ile sen şöyle cevabın viresin:
“Bize Takdîr-i Hüda böylece mastuur gibi!
“Hasret-ii nûr ile kendin tutamaz bîçare,
“Nare pervane koşar yanmağa mecbuur gibi!
“Rûuh sığmaz cesedin mahbesinee pür heyecan,
“Kalamaz şevk-ı Hüda maddede mahsuur gibi.”*

*Sonra sen cûş ile fânîlere haykır: “Yâ Hak!”
Sesinii duymahlar sayha-i Mansuur gibi.
Şimdi sen âleme geldin de Enîs oldu adın,
Sen ki bir hizmet-i mebrûkeye me’muur gibi.
Bakma ahval-ü şürûtun fiten-üü şûrişine,
Vardır iycab-ı Ezel kim görünür şuur gibi!
Sarsun etrafı bütün velvele-ii fisk-u fücûr,
RUUH kendin duyurur demdeme-ii SUUR gibi.*

*Hakk-ı nasûta teaddî iden ol gaddarı,
Görecekşin, gün olur, kendisi mağduur gibi!*

*Bu takaazaada bunalmış ararız Tanrımızı,
Bize bizden de yakinken sanuruuz duur gibi!*

*Eęilirken başımız yee's ile meftuur gibi,
Kalbe birden bire ALLAAH dolar nuur gibi.*

Nûr, nûr, nûr gibi, nûr gibi!

Cümleniz, Nûr'a varasız! Nûr dileyüb nûr alasız! Nûr'â-nûr olasız! Biz gideriz, sizler kalasız! Huuu... Eyvallaah!

Bezm-i Âlî: XXIX

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Ey benim mâ'kes-i fânî-i azîzim, Fânûs!

Seninle telâhukumuzun bir sene-i kâbilesidir. Bu şeb çok heves-ü meserret duymuşsun; bilürüm. Dilerim yârânın da senin kadar meserret duyarlar. Emmâ geçen yıl seninle telâhukumuz çiharşenbih günü ahşamı olmuş idi; yâ bu gice neden pencüşenbih akşamı oldu? Yıl, bir yıl değil mi? Niçün gün, günün aynı değil? Biz derviş-i Hüdâ-endişiz, orasın ülemâ-yi dünyâ bile! Bize bildirilmiyeni biz söyleyemeyiz. Biz ancak sana söylenmesi emrolunanı sana ilkaa eyleriz. Bunu müdrük olmıyan, Bezm-i Berîn'imize temâşâ-yi garâib için gelmiye! Buna inanmıyan, bu mel'abeden artık bıkmadı mı? Böyle müdâvemetden gayri fârig ola! Boş yere bizim Bezm-i Berîn'imize gelmiye! Emmâ iymânın gönlünde bulan ve bunun zevkin duyan gele, çoh, çoh gele!

Ben Süleyman-ı beyânım ki sesim sendendir.

Sen Enîs-i heyecansın, nefesin bendendir.

Sana bir müddet-i mukaddere için gelmeyiz didiğimizde, nâfile
Gülbânk okuyub niyâz itmiyesiz. Gelmememizde hikmet vardır; acâib
olmyasın!

Biz ilhâmı, Ulyâ'dan alub senin Pûte-i kalbine götürürüz. Sen
bilmeden, düşünmeden ol vâridâtı, enderûn-i derûnunda birikdirirsin.
Vakti gelicek, sana yekden söyletiriz.

Fânûs! “Nây-i elemzâd”dan dinle bir nağme-i dîger:

Ehad-üs-Samed beyânındadır:

O Güzel ki aşkına yanmışam, O'na bakmağın kamaşur gözüm.

Ola dinleyenlere şem'i can, şu alev, alev dağılan sözüm!

*O Güzel ki came-i zümrüdîni olunca damen-i asüman,
Nola taksa zülf-i siyaha mah-ı nevîni şane-i ziyb-ü şan?*

*O Güzel ki nagme-i cûyibar ile besteler halecanımı,
Gülerek, sehaib-i sîm-ü zerle duvaklar aşk-ı nihanımı.*

*O Güzel ki pîrehenin kevakib-i gevherîn ile süslemiş,
O ki zâdegân-ı mehâsinin leben-ii nesîm ile beslemiş.*

*Sanurum “Behar”ı kucaklamış, görürüm ki “Sayf” ile leb-beleb!
Teni gehrübalaşarak hazan'da, sedefleşür karakışda hep!*

Gül olur o ten yeniden behar ile, her yıl öyle devam ider...

O Güzel, cihan gibi, ben kulun da garîk-ı feyz-i garam ider.

*SAMED-ül EHAD'ledir ol Güzel, o Güzeldedir AHAD-üs'SAMED
Samed-ül' Ehad, Ehad-üs-Samed ki min-el'Ezel, ve il-el'Ebed...*

*O ki bildi nefsinî, bildi Tanrısınun büyüklüğünüü, velîi,
O ki Tanrısın bilüben tanur, bu bilişle nefsinî yenmeli.*

*Sana binbir İsm-i Celîle and içerek, Enîs, derim, hayât
Ne birinci şehkada başladı, ne de son nefes getirür memât.*

*Ehad-üs-Samed ki odur hayât, o ki Hayy-ü Kaadir-i Lâyezâl,
Samed-ül'Ehad, Ehad-üs-Samed, o ki Zül-Celâl, o ki Zül-Cemâl.*

الحمد لله رب العالمين
الرحمن الرحيم
مالك يوم الدين

Elhamdü-lillâh, Elhamdü-lillâhi Rabb-il'âlemîn. Errahmân-irrahim.
Mâliki yövmiddin...

Yârân-i Hak! Allaahı düşünesiz. Allaahı düşünmek yıllarca ibâdetden yeğdir. Allaaha en büyük ibâdet, onu düşünmek, derin derin düşünmektir.

Huuu... Eyvallah! Nûr'a varasız! Nûr alasız! Nûr olasız! Biz gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül - Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Fânûs! Sen Sûre-i Âarâf'ın sondan bir önceki âyetin kaç yıl önce kalbinde duydun! Böyle duyduğun sen bilmedin, ben bildim. Şimdi yine ol Âyet-i Celîleyi duyarsın, ve ona uyarsın. Bilesin ki sen niyâzların en sadesini fakat en derinini yaparsın.

Fânûs! Yine mahzûn olmıyasın: Bir müddet-i mukaddere için Bezm-i Berîn'imiz ta'tîl olunur. Emmâ sen kendin Kitâbına viresin! Sen kitâbın tertib-ü tanzim eylerken, bilesin ki ben senin omuzbaşındayım. İmdi, sana bir kıt'a söyleyem, mâanasın çok düşünesin:

Hancer-ii berk ile yırtıldı nikaab-u esved;

Bir ıfık yağmuru, gördüm ki, yağar meşcereye...

Sarsılıb gulgule-ii râ'd ile yerler, gökler...

Halk-ı âlem kaçışur bir yere... Emmâ nereye?

Kıt'a-i diğەر :

*Ben miyim kalbine ilhâmı viren, yoksa senin
Kalbinin nûru mu ses hâline kalbolmakda?
Râ'se-ii Hak sesinii nûr iderek, nûrunu söz,
Hüsn-ü Aşk-iile Hüdâ varlığınıa dolmakda...*

Fânûs! Şimdıcık bir kelâm ideceğim kim ol kelâm, vâcib-ül-kıyâmdır:

“AMÂ”, KENDİN BİLİCEK RABB OLDU. RÂ'ŞE-i BÎ NİHÂYE-i HİLKATLE KUDRET-ULLAAH TECELLİ İTDİ. (İYYÂKE NÂ'BÜDÜ VE İYYÂKE NESTEİN).

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

Bir kıt'acık daha sunayım:

*Öyle Mecnûn'em ki mâ'sûkam benim Leyla değil!
Çünkü Leylânın cemâlii, Hüsn'i lâ yefnâ değil.
Bir Şerâbım var ki hulyâdan güzel, andan lezîz!
Ben anın dilmestiyem... Mestî viren sahbâ değil...*

Fânûs! Neden giryân olursun? Gözyaşların Havz-ı Kevser'e döküle! Ve sen andan nûş idüb tekrar giryân olasin! Giryân olarak şâ-dân olacaksın. Bu dilşâdî senin muhîtime sirâyet eyler.

Fikreyle kim:

“Şevk-uu mesâr içindeki her ıztırâb sen!”

Giryân ol! Giryân-ü şâdân ol!

Korkma! Pervâ kılma! Mesâib-i hayatdan ezilme! Mesâib, bir dağı ezemez; Allah o mesâibi ezer.

“Esdikce Vâridât-ı Süleyman Enîs’ime

“Hiç korkmasun ki hemdem onaa mâ’neviyyetim.”

Dilmestî-i Mevlânâ, fârisî ilhâm getürmemi bana nasîb eyledi:

فانوس، نور عشق دشت انشا کرد
خفاش کفر و شبهم، زد مشت فرار کرد
آن شاعر اینس حقیقت که گفت، حق!
کل غنچه وار، جان من عرض بها کرد

Fânûs, nûr-i aşk-ı dileşrâ nisaar kerd.

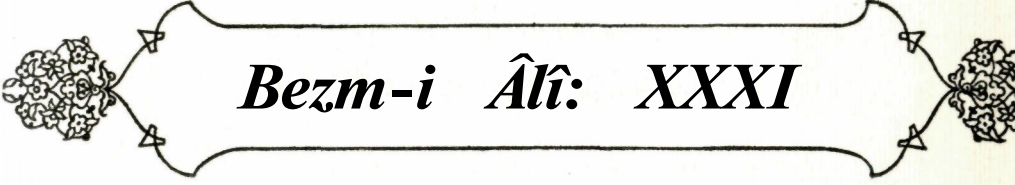
Huffâş-ı küfr-ü şübhe, zidehşet, firâr kerd.

An şâir-ii enîs-i hakıykat ki güüft: Hak!

Gülgonce-vâr, cân-ı men arz-ı behaar kerd.

Canımın gonceleri hâk-i pâyindedir. Kokla onları, kokla!

Huuu... Eyvallah! Nûr’a varasız! Nûr dileyüb, nûr alasız, nûr olasız! Biz gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!

Bezm-i Âlî: XXXI

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

İymân-ı Hüdâ olmayıcak feyz-i Kibriyâ tecellî itmez... İymân, medâr-ı şefkat-û gufrandır. Kul, kulun hatasın hoş göre! Kul, kula müsâid muâmele kıla! Ceng-ü cidâl, vâsıta-i izmihlâldir. İnsâniyyet, iymân-ı islâmiyyetle sükûna irer. Emmâ kim anlar? Mezâhib ve tarîkat gavgaaların düşünesiz. Halbuki:

“Maksad: ne dîn-ü tarîkat, ne ictihâd!

“Yâhud ki bir hurâfe-i bi sûde iitikaad!

“Maksûdumuz: mezâhibin üss-ül’ esâsıdır;

“Üss-ül’esâs için açarız râyet-ii cihâd.”

dimemiş mi idik? Üss-ül’essâs, Hak ve Ahlâkdir.

İnsanlığa seadet getirmiyen iitikad, bir nasîb-i nâşâddır. Kalbe doğan hiss-i nezîh, îymâna peyveste olursa irşâd kendûliğinden rûhu tenvir eyler. Hissin nezihleşmesiyledir ki kul, Mürşidden vâreste ka-

lur. Derûn-i dilde hasıl olan muhabbet-i mâ'nâ, insanı vâsıl-ı Arş-ı Aalâ eyler. Ol sebebden Aşk, en büyük ve en kavî Mürşiddir.

Fânûs, oku, şol şiiir-i ehîri:

Nagme-ii nây-ı elemzaddan ilhâm aluruz.

Yâni ilhâm-ı Hüdâdâddan ikrâm aluruz.

Koymayız sırr-ı ülûhiyyeti biz tecribeye,

Vahy-i kudsîdeki iymânımızu tâm aluruz.

Nuur nuuş eyliyerek dalmışız istigraaka.

Vermişiz kendimizii Aşk-ı Alel-ıtaaka.

Ne gerek var lügaz-ii münkeşifii iglâaka?

Vuslat-ii Hakk ile biz neşve-i encaam oluruz.

Sen-ü Ben farkını kullukda gözetmiş degiliz.

Varlığın zevkini Yoklukda bulan Ehli-diliz.

Kalb-i Fânûs'a Hüdâ emri ilee müntekiliz.

Bu tecellâda "Süleyman" deyu bir naam aluruz.

El çeküb lezzet-i fâniyye ilee Dünyâdan,

Tatmışız hazz-ı Ebed, niimet-i istignâdan.

Biz Enîs'imle varub Mahkeme-ii Kübrâdan

Kenz-i Tevhîd'i açan hüccet-ü ilâm aluruz.

Fânûs, (biz kalbden ilhâm aluruz. Biz ilhâm-ı Hüdâ-dâddan ikrâm aluruz. Biz Vahy-i Cibrîlden iymânımızu tam aluruz. Ve seninle Mahkeme-i Kübrâ'ya varub Tevhid hazinesini açmak için Hüccet-ü İlâm aluruz) diyoruz. Didiklerimize inanmak zevkini duyan, revnaklanur. Ol zevki duymak istemiyen, — kendince; haklı, — bizce; rev-

naksız olur. Emmâ biz fakıyrin “revnaksız” saydığının ne hükmü olur? Haddimizi bilürüz. Bildiğimizden fazlasını söylemeyiz.

Yârânın âhengi tam olmak gerektir. Bu âheng, nûr nûş idüp kalbe revnak gelicek tamolur. Noksan, gönüller birliğinin husûl bulmuş olmamasından doğar:

Kâ’beden maksûd-i aalîdir gönüller birliği,

Hem gönüller birliğinden âdemiyyet dirliği.

Bu babda iirâd-ı felsefât eylemek bî nihâyedir. Ey yârân, siz dinlemekle doymazsınız. Ben söylemekden bıkmam. Emmâ, Fânûsum böyle haber getürüb iletmekden nice olur? Fânûsumu benim kadar sevmezsiniz, dimem. Lâkin, ben başka çeşid severim. O, ben olur, ben, Ol olurum.

Allaah Bes, ve Der heme An Zül - Cemâl Bes!

Huuu... Eyvallaah! Nûr alasız, nûr olasız! Biz gideriz, siz kalasız ! Eyvallaah!

Bezm-i Âlî: XXXII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Aks-ül-Cemâl beyanındadır:

*Ummanda girdibaad ki olmuş gönülde Huu!
Göklerde berk-u râ'd ise güllerde reng-ü buu!
Gözyâşı Bezm-i Vuslat'a kevser, sebuu, sebuu!
Fermân-ı Kibriyâ ile Aks-ül-Cemâl, bu!*

*Hâsir nidâ-yi HÜDHÜD'e bülbül çiler, geçer...
Feryâd-ı firkat üstüne şen türkiler geçer...
Bir "Sehl-i mümtenî" gibi cânan güler, geçer...
Fermân-ı Kibriyâ ile Aks-ül-Cemâl, bu!*

*Zannitme kim tesâdüfün âsârı, hâdisât!
Bir sırr-ı pür nizâm ile cârî olur hayat!
Bünyenden ihtirâsı atub Aşk-ı Sâf'ı tat!
Fermân-ı Kibriyâ-ile Aks-ül-Cemâl, bu!*

*Akılın Kitâb'ın içre, velii ol Kitâb, sen!
Eflâk-ü hâak, hep sen-ü Necm-ii harâb, Sen
Şevk-uu mesâr içindeki her ıztırâb, sen!
Fermân-ı Kibriyâ ile Aks-ül-Cemâl, bu!*

*Vardır tükenme bilmiyen emsâl-i şân-ı Hak...
Manzûme-ii Nüsûs-u Ezel, gehkeşân-ı Hak...
Sensin, Eniis, sâir-i iymân-feşân-ı Hak!...
Fermân-ı Kibriyâ ile Aks-ül-Cemâl, bu!...*

Allaah Bes, ve Der heme An Zül - Cemâl Bes!

Sev! Düşmanı sev! Düşmanını sev! Düşmanlarını sevmesini yârânına söyle, öğret!

Hüsn'ü sev! Kubh'u da sev! Kubh'un güzellik yönün göresin! Çirkinlik yok, güzellik var. Güzelde, güzelliğin gören nâzûk bir ruhdur. Emmâ, çirkinde güzelliği bulan, andan ince bir ruhdur.

Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız! Nûr dileyüb nûr alasız! Nûr olasız! Biz gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!...

Bezm-i Âlî: XXXIII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah! Eyvallaah, Fânûs-i kıymetdârım! Seni mâ'nâda önceden haberdâr eylemeden gelürem; hoş güresin. Şevk-ı rûh, feyzâver-i sünûh oldu.

Sükûn, sükûn, sükûn! Ey yârân-ı Hak! Sükûn içre olasız! Fânûs'un kalbi heyecan götürmez. Düşünesiz ki Arz-ı fânî sükûna muhtacdır. Arz-ı fânîdekiler sükûna muhtacdır.

Niyâz be Mesîh:

*Ey Hüsn-i Mesîh, Arz-ı perîşandaki ziynet,
Vîrânedede yoksullar için hâle-i ni'met!*

*Sîmâ-yi cemîlinde senin kim leke görmüş?
Ol nûr-i ilâhîye elem gaazeler örmüş.*

*Sen dâ'vet idüb "Ahd-ı Cedîd"ee kudemâyı,
Ey Hüsn-i Mesîh, açdın Urûc'unla semâyı.*

*Mî'râc-ı Muhammed ki muallâ-yi meârîc,
İtmişdir Urûc'undaki ulviyyeti tetvic.*

*Ey Hüsn-i Mesîh, in şu heyâhâ-yi zemîne!
Gökden getirüb meş'ale tut Din-i mübîn'e!*

*Ol Dîn-i Mübin kim seni bağırında taşurken,
Her devrede olmakda Nesârâ ona düşmen!*

*Ey Hüsn-i Mesîh, aşkına yandır da Yehûd'u,
Sar Vahdet-i İslâma bütün bûd-ü nebûdu!*

*İmdâd, benî Âdeme imdâd, semâdan!
Kurtar bizi, Tanrım, şu lâin sefk-i dimâdan!*

*Ey Hüsn-i Mesîh, âteş-i beyzâ-yi fegaan ol!
Âhenleri del, bizlere aç sen yeni bir yol!*

*Vâhî vü tehî, sadme künan kalb-i beşerde,
Envâr-ı Muhammed'le devâ eyle şu derde!*

âmîn, âmîn, âmîn!

Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız! Nûr dileyüb nûr alasız! Nûr olasız! Biz gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!

Bezm-i Âlî: XXXIV

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Ey Fânûs, son günler çok cenâze namâzına gitdin. Fâniyyet-ü bekaayı enderûn-i derûnunda duydun. An Zül-Cemâl bes!

*Her kim bizim kelâmımızaa vakf-ı gûuş ider,
Peymâne-ii İlâh ile iymânı cûş ider.*

Ey Enîsimin kelâmından müşterek kelâmımızı gûuş eyliyen yârân!
kulak tutasız:

Bâ'sü Bâ'del-Mevt:

*Temâm oldukda Arz üstünde icraât-ı Azrâîl,
Hayât-ı sermedî emrin çalıncaa Suur-i İsrâfil,
Kül olmuş, nabadîd olmuş cesedler silkinüb kalkar...
Ne âlem! Hey, aman! Kaç bin yıl evvelkii halâik var!*

Bütün zerrât-ı ebdan kim, hezâr-eşkâl-ü mâhiyyât,
Değişmiş, intikaal-üü ihtilât etmiş hâyâtiyyât,
Serâser cezbe-ii hilkatle “Ya Hay!” sırrını bulmuş...
Cesetlenmiş, fakat fâniyyetinden daahi kurtulmuş!...

Olurken kulların â'mâli hep sencîde-ii mîzân,
Hirâs-üü haşyet içree cümleten olmaksal lerzân...
Benî-Adem ki “İnsan”, yâ “Beşer” vasfiyle canlanmış;
Kimii Allaaha bağlanmış, kimii İblîs'e aldanmış,
“Aman, ben bir halâs olsam!” deyûu herkes kılar feryâd...
O demdee kimse itmez kimseyee bir nebzecek imdâd...

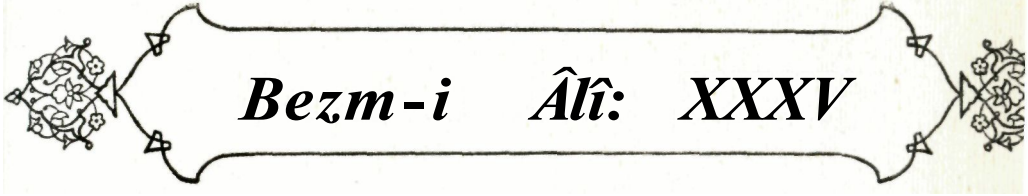
Ve lâkin, ansızın bir Kalb-i Kudsî ihtizâz eyler:
Cenâb-ı Fahr-i Âlem, ümmetiycün hep niyâz eyler...
Habîb-ii Kibriyâ kim “Rahmeten lil-âlemin” geldi;
O kim şuu “Hilkat-ii eflâke bâis” Nûr-i Ekmel'di.

Bu, tasvîr-ii vecîz-ii Bâ'sü Bâdel-Mevt, ey Fânûs!
Ne bir tehdîd-i vehmîdir, ne dehşetkâar bir kâbûs!

Fânûs! Bâ'sü Bâdel-Mevt-i Âmm'ın tasvîr-i vecîzi budur. Emmâ, bir de Bâ'sü Bâ'del-Mevt-i Hâas vardır. (MÛTÛ KABLE EN TE-MÛTÛ) Kavl-i Şerîfin bilirsiniz. Bunun delâlet eylediği mâ'nâ, herkesin didiğinden, ben fakıyrinizce, biraz başkadır: (Mûtû kable en temûtû) demek, estağfirullaah, estağfirullaah, «ölmezden önce ölünüz!» yâ'nî: kendinizi münzevî, dünyadan çekilmiş, mecazîb meyanına katılmış bir hiç haline getiriniz, nefsinizi öldürünüz, ve bilâ nefis, bir kaalib-ı seyyar olarak kalınız demek değildir. Hazret-i Peygamber, (Nefsin senin binek atındır: ana rıfk ile hoş muâmele idesin!) buyurmuşdur. İnsan, emmâ «beşer» değil, «İnsan» vasfında olan Âdem Oğlu, nefsini öldürmeden ana gaalib gelür. Nefsi öldürmek, rûhban işidir. Lâ rûhbanıyyete fid-din! Ölen bir nefsi yendim demekde ne mâ'nâ ola? Emmâ, Yârân-i Hak, ölmeyen nefsi tutasız! Ölmeyen nefsi zap-

tetmekde ve onu böyle yenmekde mâ'nâ ve kuvvet var. İmdi, Mûtû Kable en temûtû! insânın kendi unsuriyyet-i hayvaniyesinin, kendi enderûn-i derûnunda sanki cenâze alayın görüb, nefsi insânîsini ise diri görmektir. Rûhunda BÂ'SÛ BÂ'D-EL-MEVT'Î görmektir. Fânûs! Sen yirmi yıl akdem, bir kez, mâ'nâda, kendi cenâze alayının ardından bakdığın ve nefş-i hayvânînin bedmestîsin görüb utandığın demden berû, rûhunda şebhâl-i kemâl ihtizâza başladı. İnsân-ı kâmil, rûhunda nefs-i hayvânîsinin cenâze namâzın kılmış gibi olub, emmâ yaşayan cesedinde yine ol nefsi yaşar halde hissedib ve ona, târik-i dünyâlar gibi, ezâ kılmayub gaalîb-ü hâkim olan, BÂ'SÛ BÂ'D-EL-MEVT-i mâ'nevîsin geçirmiş olan kuldur, İşbu BÂ'SÛ BÂ'D-EL-MEVT-i Haassı Allah cümledenize ihsâs-ü ihsân eyleye! Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız! Nûr dileyüb nûr alasız! Nûrânûr olasız! Biz gideriz, siz kalasız! Huuu... Eyvallaah!.

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Huuu... Eyvallaah!

Ey Fânûs-i azîz! Kalbinde aşk-ı Samedânî yanar. En dünyevî ânında, yine ol Aşk'ın lem'asın taşursun. Sana:

Aklın Kitâb'ın içre, velii, ol Kitâb sen!

Eflâk-ü hââk hep sen-ü necm-ii harab sen!

Şevk-uu mesâr içindeki her ıztıraab sen!

Fermân-ı Kibriyâ ile Aks-ül- Cemâl, bu!

dimiş idim. Ol Aks-ül-Cemâl, dembedem, nevbenev, incilâ eyler. Emmâ, envât nâsûtî gaaille ve dünyevî endîşe, anı sislendürür. Geçicidir, korkma, ürkme, çekinme! Nûr'a sarıl, nûr ol! Sükûn ile söyle! tâ ki Yârân, safâyâb ola!.

Kitâb, temâm şüd. Emmâ, daha halkın eline geçmedi. Geçince-
yedik, Fânûs'um, bensiz kaldın deyû mahzûn olursan, ben belki, yine
böyle gelürem. İmdi, söyle, Fânûs, söylediğim gibi, duyduğun gibi
söyle!

Huuu! Zül-Cemâl! İmdâd eyle, fânûs'uma Nûr-i cemâlin vir:

Zevk-ii Bekaa olur mu şu fâniyyet olmasa?

Ölmek gerek midir Samedâniyyet olmasa?

*Bizden sorardı doğmamızı, Tanrımızda, ger-
Mechûle koşdurulmamızaa niyyet olmasa....*

*“ Sırr-ül-Hafâ,, ya irmede lezzet bulurmuyuz,
Terkîb-i maddemizde alâniyyet olmasa?*

*“Kün!,, emrine muî” olarak itmişiz zuhûr;
Allaahı kim bulurdu bu kevniiyyet olmasa?*

*Hîçî-i unsuriyyetin anlardı, pür-visâl,
Âdem soyunda, aah..., enâniyyet olmasa....*

Fânûs'um, ey Yârân-ı Fânûs! Bu kelâm-ı müşterekimiz üzere
düşünesiz... Hîçî-i unsuriyyetiniz anlayasız... Ve enâniyyetden kurtul-
mağa cehd idesiz, cehd idesiz, cehd idesiz! Ol dem-i pür visâl, nûr
ile dolasız!

Âdem soyunda, aah..., enâniyyet olmasa!...

Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız, nûr dileyüb nûr alasız! Nûr
olasız! Enâniyyetten halâs olub nûrânûr olasız!... Biz gideriz, siz kala-
sız! Huuu... Eyvallaah!

Bezm-i Âlî: XXXVI

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— HUUU... Eyvallaah!

*Fânûs-i yegâne-ii Süleyman,
Sabrâver-i ıztrâb-ı yârân!*

Sana:

*"Ben Süleymân-ı beyânım ki sesim sendendir.
"Sen Enîs-ii heyecansın, nefesin bendendir"*

dimişdim. Her def'a sen benden söylersin. Bu gice ben senin ağzından söylerim. Ben senin adına söylerim. Bu kıt'acık senin sözündür. Bu kıt'acığın ilhâmı benden sana değil, senden banadır:

*Önce şâkirdi idim “Mehmed Alî Aynî,, nin;
Sonra Fânûs-i “Süleyman Çelebi” oldu gönül.
Şimdi bigânesiyim her heves-ii fânînin;
Zül-Cemâl aşkı ilee doldu gönül, doldu gönül...*

Ey Fânûs! «Ben benim, sen de ben!» sözümün en celi delili budur.

*Benden sana, senden bana ilham aluruz biz.
Hakdan bana, Hakdan sana ikram aluruz biz.
İymânımızı tâm aluruz, tâm aluruz biz.
Gâhîce Süleyman deyu bir nâm aluruz biz.
Gâhîce Enîs olmak ilee gâm aluruz biz.*

Ey yârân-ı Hak! şu mısraı fikridesiz:

“Zül-Cemâl aşkı ilee doldu gönül, doldu gönül...,

Keyfiyyetin aslı budur, HUUU!. .

Nûr olasız, Nûr olasız, Nûr olasız! HUUU... Eyvallaah!

Bezm-i Âlî: XXXVII

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah !

Fânûs senden irağlandım sanursun. İrağlanmam. Her dem seni kendime bağlarım. Seni bağlar, Allaahını sana sağlarım. Yolun açar, zulmetleri çerağlarım. Fânûs yârânın bileler kim senin göz yâşın, birer katre elmas-ı ilhâmdır; ol ilhâm ki müjde-i iman-ı tâmdır. Bu bir ilâhî garâmdır. Enîs, âl-ül-âl merâmıdır. Merâm-ı ilâhî bu dur kim Sen-ü-Ben ayrılmıyalım. Dergâh-ı Ülühiyyette Sen-ü-Ben beraber olalım. Hak nasîb-ü müyesser eyleye! Âmîn!

Der Beyan-ı Ruh-ü Cesed

Niçün elçekmek istersin Cesedden, Nefs-i fânîden?

Cesedsiz kim kılar idrâk-i mâ'nâ Câvidânîden?

Sanurlar kim Cesed Rûha dışından bir gılâf olmuş!

Cesedle Rûh beyninde müdâvim ihtilâf olmuş!

*Değildir sırr-i Hilkat böyle bir tahmîn-i bâtilda;
Yaşar ruhun bütün cisminde her zerreyle her kılda.*

*Senin zebhettiğin kurbanda etler olsa sad pâre,
Görürsün titreşürler cümlesi biçâre bîçâre!*

*Dimek Can cismi yekden kâmilen terkeyleyüp gitmez.
Ölüb de can bulanlar az değildir, belki binbir kez.*

*Cesedlee Ruuh beyinde şikaak olmaz, nifaak olmaz.
Cesedlee Ruuhun akd-ii ülfetinden hoş vifaak olmaz.*

Fânûs! dirler ki: Ruh ile Cesed birbiriyle çok kerre münaza'a halindedirler. Bilesin ki Cesede isteği veren Ruhun kendi temayülüdür: Cesed âciz âlettir. Ruh ister de Cesed ol isteği izhâr ider. Ruh tekâmül ittikçe istekleri de güzelleşür. Ol sebebden güzel ruhun isteği dahî güzeldir. Bakarsın aynı fi'lin icra edilmesi şol ruhda başka denlû güzeldir, ol ruhda ise başka dürlü galizdir.

Evvelce demişdim ki:

*Selsebîl-i pâakden bir câm içüb memnunlaşur;
Hazz-ı cismânîsi dee safiyyetee makrunlaşur.*

Heman Zat-ı Zül-Cemâl, ruhumuzun kemâline göre sâfiyyet peydâ iden isteklerimizi Selsebîl-i pâak içre yıkayub, arıyub pür nûr-ü musaffâ eyleye! Anınçün dirim ki: (Neden elçekmek istersin cesedden, nefsi fâniden?)

Cesed aslında fena değildir, kötü değildir. Cesedin zayıftır, âciz-ü tâbi'dir. Ruhundaki tekâmül ile «Şeytanın nehr-i âteşnâk»i arasında Cesed çırpınır. Ruhun kemâli, nûrânî olıcak, hazz-ı cismânî dahî sâfiyyet kesbeyler. Emma «Nehr-i âteşnâk»in mevecât-ı cehennemîsi seni sararsa, nefsin âteşle kıpkızıl bir demir olursa ve ruhunun kemâliyle nâr-i beyzâ haline gelmezse, öylece kızgın demir gibi kalursa ol za-

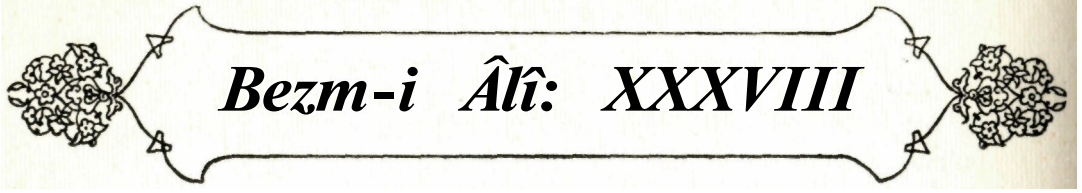
man sen yanarsın; iymanın yanar, yârânın yanar, yanar, niyrandan nişan verirsiniz. Niyran da budur oğul! Emma sen Aşk ile nâr-i beyza olursan ve ol nâr-i beyzayı Selsebîl-i pâkden geçirürsen ruhun da, cisminden de, zevkından de pâk olursuz. Yârânın dahî pâk kalurlar: ve cennât-ı âliyattan nişan verirsiniz.

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Cemâle bakub Zül-Cemâli bütün bünyende duyasin. Cemâl ile ve Aşk-ı Zül-Cemâl ile dolduğün dem Hakikati ve Hazz-ı Câvidânîyi bulmuş olursun. Ol demde her fi'lin pâak-ü müberrâ olur.

Fânûs, bu dünyâ-yı fânîden gayrı artık Bârigaâh-ı Ülûkiyette benimle buluşmana Ferman-ı Kibriyâ sâdır olıcak, andan öte, yârânın benimle değil seninle buluşup «Bezm-i Âfî» kuralar. Zîrâ seni sevenler beni severler ve beni sevenler de seni severler, Âh, öylesi Allaahı sever ve her kim Allaahı severse bizimle sevişür. Allaah anlardan râzıy ola, Cümlesinin mürâdların ihsân eyleye. Sen dahî benimle birlikte niyâz edesin. Nagmei nây gibi ihtizâz idesin. Gönlün açub Allaaha âvâz idesin. Huuu... Eyvallaah!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— Huuu... Eyvallaah!

Fânûs, kendi kelâmın gibi sâkin kelâm eyle. Hâlâ niçün hitabıma alışmazsın! Fânûs, niçün alışmazsın? Senin içinde benim kelâmım daima tannân iken niçün alışmazsın? Birden yabancı ses duymuş gibi ürkersin, titrersin. Sesimi tanımaz mısın? Sâkin ol, sâkin ol! İki lâhn-i tâm ile Gülbank dinle:

ALLAAH BES, VE DER HEME AN ZÜL-CEMÂL BES!
Ey benim Fânûsum!

Der Beyan-ı Zevk-ı İntikaal

*Ezel, Ebed yüreginden taşub sarınca seni
Duyarsın ürpererek Nay-ı Vahdet'in sesini...
Kelâam sırrını lâbis olunca ilhâmın
Dağıt gönüllere sen Hüsn-ü aşk neşvesini.*

*O neşveden ki yağar selsebîl-i şevk-i hayât,
Anınla kalbe dolar musikî-i mevcudât...
Nesim-i Nur-i müebbedle ohşanub âdem,
Bilür ne dir o büyük Sırr-i İntikaal-ü Memât.
Tefekkür it: “O büyük Sırr-i İntikaal” derim
Bu sözle sanma ki ben şöyle böyle “kaal” derim!
Visal-i Hazret-i Zat-ül Cemâl kim ona ben
Hayâaldır, diyemem, “Zevk-i Hakk’a” “Haal” derim.
O hâl-i mesti-i kudsîye garkolan nevcâh
Bulur neşimen-i Vahdetde bârigâh-ü penâh.
Varınca secde-i Rahmâne hâşi-üü giryân,
Garâm-ü Nûr ile der: Lâ ilâhe illallaah.*

ELHAMD-Ü-LİLLÂH, ELHAMD-Ü-LİLLÂH!

Asl-ül-esâs-ı ibadet, hamd itmekdir. Her kim hamd itmeği nisyan kıla; sonra eşkâl-ü-merasimle nemâzın eda eyleye. Onun nemâzı nemâz değil. Her kim daima gönlünden ve dilinden hamdi firâvân eyleye ve bâzan nemâz-ü niyâzı nisyan eyleye, Cenâb-ı Vacib - ül - Vücûd’dan me’mul ve müstercâ olur kim nisyan ettiği nemâz için nâil-i gufran ola ve kalbinden taşan hamd-i pür îmânı ise makbul-i Bârigâh-ı Rahmân ola! Bir küfran bin savm-ü selât ile ödenmez; emma bir hamd-ü pürîmân bin nisyanı öder. Ödenmemiş borçlarımızı bir hamdimizle ödenmiş tutmağa Allaah kaadir değil midir? Semâhat-ullaah hamd idene gelür.

ALLAAH BES, VE DER HEME AN ZÜL-CEMÂL BES!

Kelâm, temâm ve kitâb, şimdicek miskiy-yül hitâmdır. Bilesin kim kitâbın intişar edene dek sana gelmez isem hüzn gerekmez. Her ânında omuz başındayım. Ne buyurur Allaah: «Biz sizin şah damarını»

nızdan size daha yakınız». Bunu böyle bilesin ki, ey Fânûsum, ben herdem seninle bile yim. Ve her kârına da böyle âgaaz idesin. Dûnyây-ı dândan korkmayasın. Aklın başında, iymanın sadrında, nûrun alnında, gözlerin ilerûde Allaahına yürüyesin.

Huuu... Eyvallaah! Nûr'a varasız, cümleniz nûr alasız, nûr olasız! Biz gideriz, siz kalasız! Ârife işaret kâfi! Eyvallaah! Huuu... Eyvallaah!

HÂTİMET- ÜL-KİTÂB

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

— *Gülbânkimizde sanma ki bir zühd-i haam var;
Temrîn-i kalbü fikre büyük ihtimaam var.*

*Bir müddet işte ders devam itdi, şimdicek
Ol dersimizden özge muallâ meraam var.*

*Maksûd-i Zül-Cemâl ki ahlâk-u hayr-ü Hak,
Kim der ki bundan üstün olan bir kelâam var?*

*Her kim duyarsa nagme-i Lâhût-i nazmını.
Anlar ki sözlerinde senin sîdk-ı taam var.*

*Çün sîdk-ı tâma mâ'kes olur sözlerin, Enîs,
Elbet bu denlü şî're heman ihtiraam var.*

— **Kalbimde bir garaam, bir engin garaam var..,**

Ey VÂRÎDÂT-ı SÜLEYMÂN'ı okuyub rûhunda nûr ve gön-
lünde huzûr duyanlar! Pest sadâ ve ağır edâ ile üç kerre söyleyiniz!

Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

HUUU... EYVALLAAH!

اللهم رطف ورحم ابيم اوقوعنا واوقوتنا
دينا ابيم اكلنا - دو سلطانته في مكانه
اوت بكبره - عام ترفينه الهدا ووقايلته
دوام اذره وسيله فيه في اولي جناب ابي
تعالى به متعار - . الله يدا ابيم ابيه
اللهم صفتنا قولي
عمر خوني ماريه

٢٤ ايلول ١٩٥٠

اللہ بس و در ہما آن ذو الجمال بس !

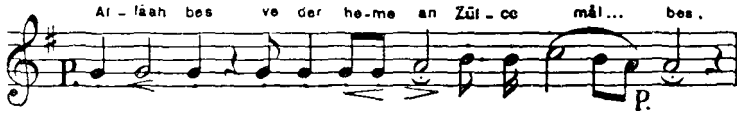
Allaah Bes, ve Der heme An Zül-Cemâl Bes!

Gülbânk-i Cemâl

Makamı: Rast.

Besteliyen: SUPHÎ ZİYA ÖZBEKKAN

(Ağır eda ile okunur)

Merhum Enis Behiç Koryürek

M.T.